

MONOGRAFIA  
POKONFERENCYJNA

SCIENCE, RESEARCH, DEVELOPMENT  
PHILOLOGY, SOCIOLOGY AND CULTUROLOGY

Berlin  
30.01.2018

U.D.C. 316+8.2+8.1.1.1.1.1 +8.0.1.8+082

B.B.C. 94

Z 40

**Zbiór artykułów naukowych recenzowanych.**

(1) Z 40 Zbiór artykułów naukowych z Konferencji Międzynarodowej Naukowo-Praktycznej (on-line) zorganizowanej dla pracowników naukowych uczelni, jednostek naukowo-badawczych oraz badawczych z państw obszaru byłego Związku Radzieckiego oraz byłej Jugosławii.

(30.01.2018) - Warszawa, 2018. - 76 str.

**ISBN: 978-83-66030-05-3**

Wydawca: Sp. z o.o. «Diamond trading tour»

Adres wydawcy i redakcji: 00-728 Warszawa, ul. S. Kierbedzia, 4 lok.103

e-mail: info@conferenc.pl

Wszelkie prawa autorskie zastrzeżone. Powielanie i kopiowanie materiałów bez zgody autora jest zakazane. Wszelkie prawa do artykułów z konferencji należą do ich autorów.

W artykułach naukowych zachowano oryginalną pisownię.

Wszystkie artykuły naukowe są recenzowane przez dwóch członków Komitetu Naukowego.

Wszelkie prawa, w tym do rozpowszechniania i powielania materiałów opublikowanych w formie elektronicznej w monografii należą Sp. z o.o. «Diamond trading tour».

W przypadku cytowań obowiązkowe jest odniesienie się do monografii.

Nakład: 80 egz.

«Diamond trading tour» © Warszawa 2018

**ISBN: 978-83-66030-05-3**

**Redaktor naukowy:**

**W. Okulicz-Kozaryn**, dr. hab, MBA, Institute of Law, Administration and Economics of Pedagogical University of Cracow, Poland; The International Scientific Association of Economists and Jurists «Consilium», Switzerland.

**KOMITET NAUKOWY:**

**W. Okulicz-Kozaryn** (Przewodniczący), dr. hab, MBA, Institute of Law, Administration and Economics of Pedagogical University of Cracow, Poland; The International Scientific Association of Economists and Jurists «Consilium», Switzerland;

**С. Беленцов**, д.п.н., профессор, Юго-Западный государственный университет, Россия;

**Z. Ćekerevac**, Dr., full professor, «Union - Nikola Tesla» University Belgrade, Serbia;

**Р. Латыпов**, д.т.н., профессор, Московский государственный машиностроительный университет (МАМИ), Россия;

**И. Лемешевский**, д.э.н., профессор, Белорусский государственный университет, Беларусь;

**Е. Чекунова**, д.п.н., профессор, Южно-Российский институт-филиал Российской академии народного хозяйства и государственной службы, Россия.

**KOMITET ORGANIZACYJNY:**

**A. Murza** (Przewodniczący), MBA, Ukraina;

**A. Горохов**, к.т.н., доцент, Юго-Западный государственный университет, Россия;

**A. Kasprzyk**, Dr, PWSZ im. prof. S. Tarnowskiego w Tarnobrzegu, Polska;

**A. Malovychko**, dr, EU Business University, Berlin – London – Paris - Poznań, EU;

**S. Seregina**, independent trainer and consultant, Netherlands;

**M. Stych**, dr, Uniwersytet Pedagogiczny im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie, Polska;

**A. Tsimayeu**, PhD, associate Professor, Belarusian State Agricultural Academy, Belarus.

**Recenzenci:**

**L. Nechaeva**, PhD, Instytut PNPU im. K.D. Ushinskogo, Ukraina;

**M. Ордынская**, профессор, Южный федеральный университет, Россия.

**WSPÓŁORGANIZATORZY:**

The East European Scientific Group (Azerbaijan, Belarus, Poland, Serbia, Ukraine),  
Virtual Training Centre «Pedagog of the 21st Century»,  
Global Management Journal.

<b>ОСОБЛИВОСТІ НАВЧАЛЬНОГО МАТЕРІАЛУ ДЛЯ ЗАСВОЄННЯ ФОРМ КОН'ЮНКТИВА НІМЕЦЬКОЇ МОВИ У ДІЛОВИХ ТЕКСТАХ</b>	
Дабагян І.М. ....	6
<b>ТЕКСТЫ О СОВРЕМЕННОМ ИЗОБРАЗИТЕЛЬНОМ ИСКУССТВЕ КАК ЭЛЕМЕНТ МЕЖКУЛЬТУРНОЙ КОММУНИКАЦИИ</b>	
Попова Л.И. ....	9
<b>АВТОРСЬКЕ МОВЛЕННЯ В ДИСКУРСІ НІМЕЦЬКОМОВНОЇ НОВЕЛИ</b>	
Чередниченко В. П. ....	12
<b>АЙҚЫН НҮРҚАТОВТЫҢ ЗЕРТТЕУШІЛІК, СЫНШЫЛЫҚ ТҮЛҒАСЫ</b>	
Кажибаява Г.К., Смагулова Н.К., Келес Бақытгүл ....	16
<b>РЕАЛИЗАЦИЯ КОНЦЕПТА «ОДЕЖДА» В МОЛОДЁЖНОМ СЛЕНГЕ (НА МАТЕРИАЛЕ АНГЛИЙСКОГО ЯЗЫКА)</b>	
Сасина С.А., Бричева М. М., Кальная А.А. ....	20
<b>ПОДПОЛЕ «ВЗГЛЯД Л. Ю. БРИК НА ХАРАКТЕР В. В. МАЯКОВСКОГО» КАК ЧАСТЬ ЛСП «ХАРАКТЕР В. В. МАЯКОВСКОГО»</b>	
Куренкова Т.Н. ....	24
<b>ЛІНГВОКУЛЬТУРОЛОГІЧНІ І СЕМАНТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ АНГЛІЙСЬКИХ ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ З КОМПОНЕНТОМ-ЗООНІМОМ</b>	
Козуб Л. С. ....	28
<b>ШЛЯХИ ЗБАГАЧЕННЯ СЛОВНИКОВОГО СКЛАДУ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ</b>	
Борзунова Г.Ю., Осипов П.І. ....	32
<b>ЗБІРНИК «НАУКА І КУЛЬТУРА: ДО 200-РІЧЧЯ ВІД ДНЯ НАРОДЖЕННЯ Т.Г. ШЕВЧЕНКА» В НАЦІОНАЛЬНОМУ МУЗЕЇ ЛІТЕРАТУРИ УКРАЇНИ</b>	
Уваров Ю.В. ....	34
<b>ЕКЗИСТЕНЦІЙНО-АНТРОПОЛОГІЧНІ ШУКАННЯ ІВАНА ЯЦКАНИНА: ТЕМАТИКА, МОТИВИ, ХУДОЖНІ ВИЯВИ</b>	
Землянська А.В., Личковська І.О. ....	37

**НЕКОТОРЫЕ ОСОБЕННОСТИ ИНТЕГРАЦИИ ЗАИМСТВОВАННОЙ  
ИЗ АНГЛИЙСКОГО ЯЗЫКА ЛЕКСИКИ В ОРФОГРАФИЧЕСКУЮ  
СИСТЕМУ НЕМЕЦКОГО ЯЗЫКА**

Нещеретова Т. Т., Коваленко А. Н. .... 41

**SCHWEIZERDEUTSCHER DIALEKT UND HOCHSPRACHE IN DER  
VERGANGENHEIT**

Похитун Т.А. .... 44

**AUSTRALIAN SLANG**

Gorokhova I.V., Musaieva M. B. .... 47

**ЕТНОКУЛЬТУРНА СИМВОЛІКА ОБРЯДОВОЇ АТРИБУТИКИ ТА  
ПРЕДМЕТІВ ТКАЦТВА**

Ткачук Н.О. .... 52

**THE FUNCTIONING OF THE TIME FORMS OF THE ENGLISH VERB IN  
THE MODERN LITERATURE TEXTS**

Tytarenko O., Liulka O. .... 56

**FUNKTIONEN DES WERBUNGSTEXTES**

Корнева Н. А., Венедиктова Н.С. .... 62

**АССОЦІАТИВНО-ВЕРБАЛЬНА МОДЕЛЬ КОНЦЕПТУ РАДІСТЬ  
В УКРАЇНСЬКІЙ МОВНІЙ КАРТИНІ СВІТУ**

Хомчак О. Г., Волкова І.В. .... 65

**ФОРМИРОВАНИЕ ГОТОВНОСТИ СПЕЦИАЛИСТА ДЛЯ РАБОТЫ С  
БОЛЬШИМИ ОБЪЕМАМИ ТЕКСТОВОЙ ИНФОРМАЦИИ**

Кравченко Т.В., Огиенко В.П. .... 68

**HEADLINES ADEQUACY FEATURES IN THE ADVERTISEMENTS OF  
MASS MEDIA**

Третяк Л. І., Мільто Н.Д. .... 71

**ЗНАЧЕННЯ СЛОВА «СЛІДСТВО» В УКРАЇНСЬКІЙ МОВІ ТА  
ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ**

Крашеніннікова Т. В., Подворчан А.З. .... 74

## ОСОБЛИВОСТІ НАВЧАЛЬНОГО МАТЕРІАЛУ ДЛЯ ЗАСВОЄННЯ ФОРМ КОН'ЮНКТИВА НІМЕЦЬКОЇ МОВИ У ДІЛОВИХ ТЕКСТАХ

---

Дабагян І.М.

м. Київ, Україна

---

**Ключові слова:** ділова мова, кон'юнктив, німецька мова, навчання.

**Ключевые слова:** деловой стиль, конъюнктив, немецкий язык, обучение.

**Keywords:** business language, conjunctive mood, German language, teaching.

Кон'юнктив – це складне явище німецької мови. Характерний для текстів художніх творів, публіцистики, інформаційних текстів та розмовної мови, кон'юнктив може зустрічатись також і у ділових (юридичних) текстах [2]. Кон'юнктив є формою, яка не зустрічається в українській мові для передачі прямої мови у формі непрямої мови. Завдяки формам кон'юнктиву в німецькій мові для передачі прямої мови непрямою мовою досягається мовна економія. В таких випадках може бути не потрібно вживати додаткові елементи мовлення у формі головного та підрядного речення, сполучники, змінювати порядок слів, характерний для підрядного речення, наприклад:

Er hat gesagt, dass er dieser Text gelesen hat (Indikativ). Er habe diesen Text gelesen (Konjunktiv).

Як правило, у випадках передачі прямої мови непрямою мовою за допомогою кон'юнктива вживаються форми презенс кон'юнктив та перфект кон'юнктив. Тільки у випадках,

коли форми презенс кон'юнктив та перфект кон'юнктив співпадають з подібними формами в індикатив, як правило, це перша та третя особа множини, форма презенс кон'юнктив та перфект кон'юнктив замінюються формами імперфект кон'юнктива та плюсквамперфект кон'юнктива [1; 2], наприклад:

Aufgrund ihrer Bedeutung hätten die jeweiligen Stelleninhaber den Schutz des Systems genossen und seien somit nicht von den allgemeinen Maßnahmen betroffen gewesen.

За допомогою різних мовних засобів названі вище форми кон'юнктива вживаються, зокрема, для передачі змісту висловлювань у ділових текстах. В даній статті ми наводимо приклади з тексту, в якому йдеться про судовий розгляд питання про прийняття у німецьке громадянство конкретної особи. Ця особа обґрунтовує своє право тим, що має походження від осіб німецької національності. Розглядаються різні аспекти, які пов'язані з рішенням цього питання. Конкретно йдеться про розгляд у ні-

мецькому суді суперечки між позивачем (Kläger) та відповідачем (Beklagte). Вживаються форми презенса кон'юнктива та перфекта кон'юнктива, а у випадках, коли йдеться про дії осіб у множині, вживаються форми імперфекта кон'юнктива та плюсквамперфекта кон'юнктива. Речення з формами кон'юнктива можуть бути частиною складного речення, наприклад:

Zur Begründung führte die Beklagte aus, der Vater des Klägers sei Direktor einer Schule gewesen.

Форми кон'юнктива можуть вживатись у послідовності окремих самостійних речень. Перед цими реченнями, як правило, вживається речення, яке пояснює джерело висловлювання, наприклад:

Hiergegen erhob der Kläger Widerspruch. Sein Vater sei lediglich Direktor einer kleinen Dorfschule gewesen. Das Dorf habe damals weniger als 500 Einwohner gehabt ...

Така послідовність речень з відповідними формами кон'юнктива може налічувати п'ять-шість та більше речень і передавати безпосередні висловлювання конкретної особи. Такі речення в цьому конкретному випадку можуть перекладатись українською мовою за допомогою словосполучення «за словами позивача», наприклад: «За словами позивача, його батько був тільки директором невеликої сільської школи...»

Форми кон'юнктива можуть також вживатись у діловому (юридичному) тексті в підрядних реченнях, навіть у послідовності підрядних речень, які

належать до самостійного складного речення, наприклад:

Zur Begründung führte die Beklagte ergänzend aus, dass ein Schulleiter eine bedeutende Stellung innegehabt habe, weil er für die Umsetzung der Lehrpläne gesorgt habe.

Знання таких особливостей вживання форм кон'юнктива дозволяють більш чітко перекладати німецькі тексти українською мовою, в якій подібні форми та варіанти їх вживання відсутні, а також більш чітко і економно перекладати тексти, особливо якщо в них йдеться про конкретні висловлювання окремих осіб. В такому випадку у тексті перекладу більш виразно передається зміст висловлювання, а не його форма, що є характерним для ділових (юридичних) текстів і полегшує подальшу роботу з ними. Такі форми та функції кон'юнктива, а також варіанти вживання конкретних форм кон'юнктива являють собою невелику, але важливу частину мовних знань, які дозволяють розуміти тексти німецькою мовою, а також перекладати з української мови на німецьку мову і навпаки. Тому цей матеріал можна рекомендувати для активного засвоєння (засвоєння на рівні міцних навичок) студентам-майбутнім перекладачам. Такому засвоєнню може сприяти ознайомлення з подібними формами кон'юнктива і особливостями їх вживання в інших типах текстів (художні, публіцистичні тексти, розмовні варіанти мовлення).

Перспективною для подальших досліджень може бути розробка спеці-

альних вправ, спрямованих на активне засвоєння розглянутих у статті граматичних форм і варіантів їх вживання з урахуванням тематичних особливостей навчального матеріалу для конкретних груп студентів.

### Література

1. Смеречанський Р.І. Довідник з граматики німецької мови/ Р.І. Смеречанський. – Київ: Рад. школа, 1989. – 302 с.
2. Уваров Ю.В. Этапы освоения конъюнктива в немецком языке/ Ю.В. Уваров. – Киев: Интерлинк, 2002. – 28 с.



## ТЕКСТЫ О СОВРЕМЕННОМ ИЗОБРАЗИТЕЛЬНОМ ИСКУССТВЕ КАК ЭЛЕМЕНТ МЕЖКУЛЬТУРНОЙ КОММУНИКАЦИИ

Попова Л.И.

НТУУ «КПИ», г. Киев

**Ключевые слова:** тексты, искусство, межкультурная коммуникация.

**Keywords:** text, art, cross-cultural communication.

Изобразительное искусство само по себе является своеобразным языком, понятным для представителей различных языков и культур благодаря своей визуальной форме. За исключением незначительных элементов изображений, характерных для стран и местностей с резкими отличиями в природе и культуре, большинство произведений искусства вполне воспринимается многими людьми. Для понимания произведений искусства, относящихся к разным странам и культурам, достаточно бывает также и общих теоретических знаний, отвечающих на вопросы: как понимать живопись, как понимать скульптуру, декоративное прикладное искусство, архитектуру и т.п.? Но все больше наблюдается тенденция, когда произведение изобразительного искусства появляется как носитель определенной идеи, требующей не только визуального изображения, но и соответствующего текста или совокупности текстов. Такие тексты отражают и стремление автора больше рассказать о вложенной в данное произведение искусства идее, и мнение общественности, и специалистов, а

также мнение авторитетных и влиятельных людей о соответствующем произведении искусства, что может привлекать к произведению искусства внимание зрителей, повышать степень удовлетворенности его обладателей и служить дополнительным немаловажным фактором для определения материальной стоимости (продажной цены) произведения искусства. Произведение искусства может также служить украшением, иллюстрацией или носителем какой-либо идеи. В целом изобразительное искусство – сложнейшее явление, оно подвержено разносторонним влияниям и само во многом влияет на окружающий мир. В связи с появлением электронных средств информации и Интернета, изобразительное искусство становится все более связанным с разнообразнейшими письменными и устными текстами на разных языках. «Искусство XXI века переживает феноменальный бум, как в сети, так и за ее пределами, и потребность в сопроводительных текстах невероятно велика. ... И для каждого вида деятельности в этой распространяющейся арт-

вселенной требуются свои тексты» [с. 130]. Эти слова Г. Уильямс свидетельствуют об актуальности тематики, затрагивающей форму, содержание, назначение текстов об изобразительном искусстве. Бесспорно, что форма во многом зависит и от содержания текста. Но в искусстве, где особенно часто стремятся к оригинальности, выразительности, необычности, особенно в современном искусстве, например, в так называемом «искусстве постпостмодерна», создаваемом молодыми художниками, многое непонятно и требует объяснений, что не всегда могут сделать даже искусствоведы, специализирующиеся в этой области. Соответственно, это же относится и к текстам подобной тематики.

Тексты о современном, нетрадиционном искусстве содержат в себе множество неологизмов, употребление известных слов в других смыслах, противоречий и запутанности, что может быть не только отражением необычности конкретных произведений искусства и творческих идей, но и отображать неумение, неопытность авторов текстов. С одной стороны, эти авторы сталкиваются с необычной, непривычной темой, что отражается на содержании текста. С другой стороны, необычная, непривычная тема может требовать для ее отображения и необычных, непривычных форм, для создания которых автор текста может не иметь соответствующего опыта. Поэтому множество текстов о современном нетрадиционном изобразительном искусстве может иметь значи-

тельное количество недостатков, как с точки зрения формы, так и с точки зрения содержания. Что и подтверждается исследовательницей текстов по современному искусству Г. Уильямс: «Значительная часть текстов с трудом поддается пониманию. Банальные и запутанные тексты часто озадачивают читателя и становятся поводом для насмешек. ... Я прихожу в ужас от того, что сходит за допустимый арт-язык» [2, с. 130]. Но не только тексты о современном, нетрадиционном «модерновом» искусстве представляют собой трудности для понимания. Тексты о классическом искусстве, а также тексты по теории искусства, хотя и в меньшей степени, могут также содержать места, трудные для понимания. Это связано, прежде всего, с тем, что многие термины искусства могут иметь несколько значений, а определенные понятия могут обозначаться несколькими терминами, причем некоторые из этих терминов могут обозначать и другие понятия [1]. Конечно для людей, малознакомых с конкретным видом искусства и его теорией, некоторые термины могут восприниматься как малопонятная, но красивая экзотика, своеобразная музыка, связанная с эстетически привлекательными изображениями, и со всей, по их мнению, престижной и высококультурной областью искусства. Непонятность красиво звучащего термина может порождать у слушателя свои ассоциации, связанные как со сложностью произведения искусства, так и с личными представлениями о прекрасном.

Специалист же в области искусства может опускать малопонятные для него термины, если это не препятствует получению необходимой ему для решения конкретных задач информации. Свойственная многим текстам избыточность информации также позволяет сохранить информативность текста при наличии определенного ко-

личества малопонятных или непонятных элементов.

#### **Литература**

1. Беда Г.В. Живопись и ее изобразительные средства/ Г.В. Беда. – М.: Просвещение, 1977. – 188 с.
2. Уильямс Г. Как писать об искусстве/ Гида Уильямс// Диалог искусств. – 2017. – №1. – с. 130-132.

## АВТОРСЬКЕ МОВЛЕННЯ В ДИСКУРСІ НІМЕЦЬКОМОВНОЇ НОВЕЛИ

---

**Чередниченко В. П.**

кандидат філологічних наук, старший викладач кафедри німецької мови і літератури Миколаївський національний університет імені В. О. Сухомлинського

---

*У статті розглядається функціонування авторського мовлення в дискурсі німецькомовної новели. Виокремлено та проаналізовано аналітичну та емоційну форми авторського мовлення, визначено їх відсоткове співвідношення. Розкрито прагматичну складову авторського мовлення в дискурсі німецькомовної новели.*

**Ключові слова:** авторське мовлення, дискурс, німецькомовна новела.

**Keywords:** author's speech, discourse, German-language novel.

Останнім часом все частіше увагу науковців привертає аналіз текстів малої форми. Мета роботи полягає у дослідженні функціонування авторського мовлення в дискурсі німецькомовної новели. Досягнення цієї мети передбачає розв'язання таких завдань: виокремити та проаналізувати типи авторського мовлення в дискурсі німецькомовної новели, встановити їх прагматичне навантаження. Об'єктом дослідження слугує німецькомовна новела як текст і дискурс. Предметом дослідження є авторське мовлення в німецькомовній новелі. Актуальність дослідження зумовлена тим, що на сьогодні у світовій лінгвістиці не існує ґрунтовних досліджень авторського мовлення у німецькомовній новелі.

Авторське мовлення – це внутрішньотекстове втілення автора [6, 13]. Воно включає в себе частини тексту, в яких автор звертається до читача від себе, а не через мовленнєві характеристики персонажів [1, 139; 2, 387; 5,

13]. Авторське мовлення є тією мовленнєвою формою, яка обумовлює особистісний, наративний тип німецькомовної новели, спрямований на створення авторської суб'єктивної картини світу. Новел, у яких персонажне мовлення переважає над авторським, не існує. Саме на тлі авторського мовлення відбувається функціонування чужого мовлення.

З метою більш глибокого дослідження авторського мовлення як превалюючої форми тексту за основу взято концепцію А. М. Васильєвої, згідно з якою авторське мовлення поділяється на аналітичне та емоційне [3]. Згодом цю концепцію було використано Л. С. Піхтовніковою для дослідження німецької віршованої байки [4]. Аналітичний різновид авторського мовлення реалізується у формі розгорнутих роздумів автора, тоді як емоційний різновид включає в себе емоційно забарвлені заклики, звертання, відступи, риторичні питання, окличну інтонацію [4, 59].

В дискурсі німецькомовної новели також трапляються обидва вищезазначені різновиди авторського мовлення. Аналітичне авторське мовлення часто використовується відповідно до ситуації, викликано тими чи іншими конкретними фактами, тобто ситуативне. Аналітичне авторське мовлення трапляється, наприклад, у новелі Й. В. ф. Гете „Novelle“, де автор розмірковує про владу людини над природою. У новелі Л. Тіка „Der blonde Eckbert“ міститься роздум про особливість людської душі. У новелі Е. Т. А. Гофмана „Das Fräulein von Scuderi“ наявне міркування про те, як злочин впливає на людську натуру.

Якщо у попередніх новелах аналітичне авторське мовлення займає невеликий відрізок тексту, то у новелі К. Брентано „Geschichte vom braven Kasperl und dem schönen Annerl“ аналітичне авторське мовлення займає значну частину тексту: наявний роздум про те, яке враження справляє праця письменника на людей освічених і людей нижчої верстви населення.

Під час дослідження авторського мовлення в текстах німецькомовної новели спостерігаються випадки, коли аналітичне авторське мовлення співвіднесене з усім змістом тексту, як у новелі Ф. Кафки „Ein Hungerkünstler“, де міститься авторське міркування про те, яких змін зазнало мистецтво голодування з плином часу: „In den letzten Jahrzehnten ist das Interesse an Hungerkünstlern sehr zurückgegangen. Während es sich früher gut lohnte, große derartige Vorführungen in eigener Regie zu

veranstalten, ist dies heute völlig unmöglich.“ [7, 761]. Розгорнуті роздуми зазвичай мають позачасовий, глобальний, узагальнюючий характер. Вони відображають світосприйняття автора, його точку зору на різні життєві явища.

Винятково емоційне авторське мовлення є характерним для новели Г. Грасса „Im Krebsgang“, яка містить серію риторичних питань: „Was wird er geraucht haben? Juno, die sprichwörtlich runde Zigarette? Oder flache Orient? Womöglich, der Mode folgend, solche mit Goldmundstück?“ [8, 22]; „Das wird doch nicht etwa dein eigen Fleisch und Blut sein? Ist es möglich, daß sich jemand, der halbwegs linksliberal erzogen wurde, so weit nach rechts hin verirren kann? Das müßte doch Gabi aufgefallen sein – oder?“ [8, 73].

Новела Г. Грасса „Katz und Maus“ містить окличну інтонацію: „Mahlkles Krawattenpremiere!“ [7, 985]; „Verfluchter Plan und verfluchte Ausführung!“ [7, 992] і риторичні питання: „Wer schreibt mir einen guten Schluß?“ [7, 1028]. У цій новелі Г. Грасса наявні також звертання до головного персонажа: „Hättest Du das Ding hoch in die Linden geschleudert...“ [7, 992].

У новелі З. Ленца „Schweigeminute“ присутні звертання до одного з персонажів: „Dein kurzes schwarzes Haar, das ich gestreichelt, deine hellen Augen, die ich geküßt habe auf dem Strand der Vogelinsel...“ [9, 2]; „Mit gesenktem Gesicht starrte er auf dein Photo, Stella...“ [9, 25].

Під час аналізу авторського мовлення виокремлено випадки, коли у одній і тій самій новелі одразу функці-

онує і аналітичне, і емоційне авторське мовлення. У новелах „Peter Schlehmls wundersame Geschichte“ (А. ф. Шаміццо), „Tonio Kröger“ (Т. Манн), „Mozart auf der Reise nach Prag“ (Е. Мьоріке), „Die schwarze Galeere“ (В. Паабе) розгорнуті роздуми мають здебільшого ситуативний характер. Розгорнуті роздуми новел „Brigitta“ (А. Штіфтер) і „Schachnovelle“ (Ш. Цвайг) співвіднесені зі змістом усього тексту новели.

Звертання до адресата як елемент емоційного мовлення автора, що займає значну частину тексту, трапляються у новелі А. Штіфтера „Brigitta“. Новела А. ф. Шаміццо „Peter Schlehmls wundersame Geschichte“ єдина, у якій мають місце часті звертання персоніфікованого оповідача Петера Шлеміля до уявного читача, яким виступає сам автор (Адальберт фон Шаміццо): „*Erspare mir, lieber Freund, die schmerzliche Wiederholung alles dessen, was ich erdulden mußte.*“ [7, 96]; „*Und so, mein lieber Chamisso, leb ich noch heute.*“ [7, 130].

У деяких новелах трапляються короткі звертання до читача:

„*Haben wir Frau Constanze bis hierher in der Erzählung abgelöst, so können wir auch wohl noch eine kleine Strecke weiter fortfahren.*“ [7, 357]; (Е. Мьоріке „Mozart auf der Reise nach Prag“);

„*Wieder befinden wir uns auf dem genesischen Schiff Andrea Doria in der Kajüte des Kapitäns.*“ [7, 597] (В. Паабе „Die schwarze Galeere“).

Як елемент емоційного авторського мовлення нами виокремлено риторичні питання:

„*Muß ich's bekennen?*“; „*Was sollt ich*

*tun?*“ [7, 103] (А. ф. Шаміццо „Peter Schlehmls wundersame Geschichte“);

„*Wer konnte in solcher Sturmnacht, wie die vergangene war, solche Tat anders getan haben als die schwarze Galeere?*“ [7, 579] (В. Паабе „Die schwarze Galeere“).

У низці новел авторське мовлення містить в собі і риторичні питання, і окличну інтонацію:

„*Wie lange dauerte nun schon der Geschützdonner stromab die Schelde? Es war kein Wunder, daß alles zum Empfang der schwarzen Galeere bestens auf dem Fort Liefkenhoek vorbereitet war!*“ [7, 608] (В. Паабе „Die schwarze Galeere“);

„*Wie war ihm doch? Was war das alles, was unter der Asche seiner Müdigkeit, ohne zur klaren Flamme zu werden, so dunkel und schmerzlich glommt? Still, still und kein Wort! Keine Worte!*“ [7, 723] (Т. Манн „Tonio Kröger“).

Іноді в текстах німецькомовних новел звертання до читача збігаються з риторичними питаннями:

„*Genügt euch das?*“ [7, 584] (В. Паабе „Die schwarze Galeere“);

„*Aber wozu die ganz gemeine Geschichte Dir lang und breit wiederholen? – Du selber hast sie mir oft genug von andern Ehrenleuten erzählt.*“ [7, 100] (А. ф. Шаміццо „Peter Schlehmls wundersame Geschichte“).

Нами виокремлено випадки, коли звертання у новелі доповнюються окличною інтонацією:

„*Jetzt aber laß uns doch einmal zwei Wienerische Nos'n recht expreß in die grüne Wildnis stecken!*“ [7, 327] (Е. Мьоріке „Mozart auf der Reise nach Prag“);

„*Werfen wir einen Blick zurück in die vergangenen Tage!*“ [7, 584] (В. Паабе „Die

schwarze Galeere“).

Суміш аналітичного та емоційного авторського мовлення також простежується на прикладі розгорнутих роздумів, що можуть містити в собі звертання, риторичні питання, окличну інтонацію або навіть усі вказані елементи. Прикладом цього явища слугує новелф А. ф. Шаміссо „Peter Schlehmils wundersame Geschichte“, у якій персоналізований оповідач Петер Шлеміль розмірковує про долю і мінливість людської натури.

Авторське мовлення сприяє духовному саморозкриттю автора, відображає його філософські погляди, ставлення до навколишнього світу. Це певною мірою сприяє реалізації прагматичної спрямованості цієї мовленнєвої форми, оскільки завдяки розмаїттю своїх модифікацій авторське мовлення має велику силу впливу на адресата, що дозволяє втілювати в життя найрізноманітніші інтенції автора: вчити, виховувати, впливати і т.і.

Серед досліджених нами німецькомовних новел відсоток новел з винятково аналітичним авторським мовленням становить 24%, з винятково емоційним – 19%. Функціонування як аналітичного, так і емоційного авторського мовлення спостерігається у 29% новел. Разом з тим, існують новели, в яких авторське мовлення слугує лише для зображення подій і передачі інформації, не відволікаючи увагу читача на аналітичні або емоційні відступи. Відсоток таких новел – 28%.

Авторське мовлення є текстологічною одиницею, що має спрямований

на адресата характер, проте не включає його в сферу активної комунікативної діяльності. Це сприяє створенню ситуації особливого замкненого типу, при якій відбувається односпрямований діалог. Авторське мовлення є невід'ємною структурною складовою в дискурсі німецькомовної новели, головне завдання якої – прищеплювати певні естетичні функції та виховувати моральні якості адресата.

### ЛІТЕРАТУРА

1. Арнольд И. В. Стилистика. Современный английский язык. Учебник для вузов. – 5-е изд., испр. и доп. – М.: Флинта: Наука, 2002. – 384 с.
2. Ахманова О. С. Словарь лингвистических терминов. – М.: Советская энциклопедия, 1969. – 608 с.
3. Васильева А. Н. Художественная речь. Курс лекций по стилистике для филологов. – М.: Рус. яз., 1983. – 256 с.
4. Пихтовникова Л. С. Композиционно-стилистические особенности стихотворной басни (на материале немецких стихотворных басен 18 в.). Дис. ... канд. филол. наук. – К., 1992. – 338 с.
5. Розенталь Д. Э. Словарь-справочник лингвистических терминов. Пособие для учителей / Д. Э. Розенталь, М. А. Теленкова. – Изд. 2-е, испр. и доп. – М.: Просвещение, 1976. – 543 с.
6. Стилистический энциклопедический словарь русского языка; под. ред. М. Н. Кожинной. – 2-е изд., испр. и доп. – М.: Флинта: Наука, 2006. – 696 с.
7. Das große deutsche Novellenbuch; mit einem Vorwort von Effi Biedrzyński. – Düsseldorf: Albatros Verlag, 2004. – 1285 S.
8. Grass G. Im Krebsgang. – Göttingen: Steidl Verlag, 2002. – 216 S.
9. Lenz S. Schweigeminute. – Tübingen: Hoffmann und Campe Verlag, 2008. – 124 S.

## АЙҚЫН НҰРҚАТОВТЫҢ ЗЕРТТЕУШІЛІК, СЫНШЫЛЫҚ ТҰЛҒАСЫ

---

### Кажигаева Г.К

филология ғылымдарының кандидаты, доцент  
Ш.Уәлиханов атындағы Көкшетау мемлекеттік университеті

### Смагулова Н.К

филология ғылымдарының кандидаты, доцент  
Ш.Уәлиханов атындағы Көкшетау мемлекеттік университеті

### Келес Бақытгүл

«Қазақ филологиясы» мамандығының IV курс студенті  
Ш.Уәлиханов атындағы Көкшетау мемлекеттік университеті

---

**Кілт сөдер:** сын, ғылыми мектеп, ғылыми ұстаным, ғылыми-әдеби мұра

Әдебиет зерттеушісі, ғалым-сыншы Айқын Нұрқатовтың шығармашылық жылдары небәрі он бес жылды қамтиды десек, ал сол он бес жылда қазақ әдебиеттану ғылымының барлық саласын зерделеп, зерттей отырып, еңбектерін үнемі, үзіліссіз ұсынып отырған. Осындай шығармашылық үдерісіне қарап, ғалымның әр күні, тіпті әр сағаты қарқынды ғылыми ізденіспен, жазумен өткендей көрінеді. Оған дәлел, ғылыми-әдеби мұрасының молдығы. Мұндай ізденісінің өзі үлкен бір ғылыми мектебін қалыптастырып кеткендігінің айғағы. Ғылыммен айналысқан он бес жыл көлемінде ұшқыр ой, дәйекті пікірлерімен әдебиетші қауым ортасында ғана емес, жалпы жұртшылық арасында кеңінен танылып үлгерген Айқын Нұрқатовтың ғалымдық болмысы, сыншылық даралығы хақында кеңінен ой бөлісіп, сөз қозғайтын уақыт әлдеқашан жеткен.

«Біліктілік өнегесі, сыншылдық, ойшылдық дәрежесі, таным-пайым өресі, пікір айту мәдениеті айрықша Айқын Нұрқатов, шын мәнісінде, көрнекті әдебиет тарихшысы, білімдар сыншысы және пайымдау қабілет-қарымы тегеурінді әдебиет теоретигі еді», - деп ғалым, айқынтанушы С.Негимов ғалымның тұлғасына әділ баға берген [1].

Әдебиет зерттеушісі, ғалым, жазушы, аудармашы, Айқын Нұрқатов Қазақтың Абай атындағы педагогика институтының қазақ тілі және әдебиеті факультетін 1950 жылы бітіріп шығып, 1950 жылдан 1957 жылға дейін «Әдебиет және искусство» (қазіргі «Жұлдыз») журналында сын бөлімін басқара жүріп, мерзімді басылымдарда алғашқы өлеңдерімен, сын пікірлерімен танылған. Сонымен бірге, ҚазПИ-дің аспирантурасын тәмамдап, 1954 жылы жиырма алты жасында әдебиеттер байланысының өзекті мәселелері сөз



болатын «Владимир Маяковский және қазақ совет әдебиеті» деген тақырыпта кандидаттық диссертация қорғайды да, бұл жұмысы жеке кітап болып ба-спадан шығады.

1950 жылдан өмірінің соңғы сәтіне дейін республика Ғылым академиясының М.Әуезов атындағы Әдебиет және өнер институтында аға ғылыми қызметкер болып еңбек етеді. Ғұмырбаянының астарына зерделей, зерттей көз тіккен жан ғалым Айқын Нұрқатовтың ерен еңбегін көрер еді. А.Нұрқатовтың әрбір еңбегінің құндылығының сыры оның дерек көздерінің молдығына, ізденіс өрісінің ауқымдылығына қатысты екендігі күмәнсіз. Мәселен, «Ғасыр перзентін» жазу барысында ғана зерттеуші XIX ғасырдың ортасынан бастап өз заманы аралығында жарық көрген бірнеше еңбекті қарап шыққан. Бұл еңбектер Ресей географиялық қоғамының 1865 жылғы есебінен бастап, Г . Н . П о т а н и н , П . П . С е м е н о в - Т я н ь - Ш а н с к и й , А.Н.Пыпин, Н.М.Чернышевская, М. Әуезов, Қ.Жұмалиев т.б. ірі-ірі ғалымдардың еңбектерін, сонымен бірге Ш.Уәлихановтың қазақша, орысша шығармаларын қамтитынын ескерсек, зерттеуші бойындағы қажыр-қайратты таныта түседі.

Жиырма екі жасынан бастап әдебиеттану мен әдебиет сынына араласқан Айқын Нұрқатов қаламынан «Мұхтар Әуезов», «Абайдың ақындық дәстүрі» аталатын екі монографиялық зерттеу, «В.В.Маяковский – совет дәуірінің талантты ақыны», «Сәбит

Мұқановтың творчестволық жолы», «М.Әуезовтің творчасы», «Ғ. Мұстафиннің творчасы», «Сәбит Мұқановтың өмірі мен творчасы», «Орыс халқы – ежелгі досымыз», «Маяковский және қазақ совет поэзиясы», «Мухтар Ауэзов», «Идея және образ», «Тарас Шевченко және қазақ әдебиеті», «Ғасыр перзенті», «Мұхтар Әуезов творчасы», «Жалғасқан дәстүр» атты ғылыми зерттеулер жинағы жарық көріп, республикалық басылымдар бетінде екі жүзге жуық үлкенді-кішілі мақалалары мен сыни пікірлері жарияланған. Бұл еңбектерде әдебиеттің жалпы мәселелері де, әдеби үрдіс пен әдебиет өкілдері де, әдебиеттер байланысы проблемалары да, жеке шығармалары талданып, бағасы берілген.

1959 жылы Мәскеуде өткізілген қазақ әдебиеті мен өнерінің он күндігі тұсында «Мухтар Ауэзов» деген еңбегі Ресейдің орталық баспасынан басылып шыққан отыз бір жасар жас ғалымның есімі кешегі Одақ көлемінде де жақсы танымал болған. Аталған жұмыстардың қатарына А. Нұрқатовтың авторлық ұжым құрамында болып шығарған IX, X сыныптарға арналған «Қазақ әдебиеті» оқулықтарын, 1961 жылы жарық көрген «Қазақ әдебиеті тарихын» қосар болсақ, тынымсыз еңбектің ұлан-ғайыр нәтижесін байқаймыз.

Ғалымдар еңбегінің деңгейі сапалық құндылығымен, яғни ойының ұшқырлығымен, пікірінің уәжділігімен, дерек-дәйегімен, парасат-пайымымен, тұжырым тиянақтылығымен, әділдік-

ақиқаттылығымен таразыланатын болса, Айқын Нұрқатовтың зерттеушілік, сыншылық болмысына осы қасиеттердің бәрі тән.

Кез келген ғылыми зерттеулері мен сын еңбектер ерекшеліктерінің бірі – ғылым мәдениетінің сақталуы. Терең ойлы тұжырымдарынан, ақын-жазушылар шығармашылығына берген бағаларынан сезіледі. Ғалым әр мақаласында шығарма иесі мен оқырманын қатар ойлантып, мақаладағы ой түйініне, сынына табынтып қоятын ерекшелігі және бар. Мұның өзі ғалымның зерттеу еңбектері мен мақаласында шынайы, әділ көркемдік талдаудың болуында.

Айқын Нұрқатов – балалар әдебиетінің де сыншысы, қисыншысы деп тануға болады. Оған дәлел, балалар әдебиеті жанры, даму бағыт, бағдары жөніндегі зерттеу мақалалары, балалар ақын-жазушылардың алғашқы жинақтарын, проза, поэзиясын талдау нысанына алған сараптама мақалалары. Ғалымның балалар әдебиетінің де өсу жолын шолып қарамағандығы, жіті бақылап, саралап отырғандығы, үнемі ғалым назарында болғандығы әр жылдары жазылған мақалаларынан-ақ сезіледі.

Ғалым стиліндегі ерекшеліктің бірі – мақалаға тақырып таңдауында. Мысалы, «Алғашқы дауыс», «Сағат», «Әнуарбек Дүйсенбиев өлеңдері», «Сапарғали Бегалин», «Мұқан Иманжанов», «Өтебай Тұрманжанов», «Балалар поэзиясы жайында», «Балаларға арналған шығармалар туралы». Мақалаға тақырып қоюында ғылыми

ұстанымы – нақтылық болған. Не қаламгердің жыр жинағын ағын, не қаламгердің аты-жөні тақырып етіп қойған. Қарапайым, бірақ нақтылық. Себебі, ол балалар әдебиетіне қатысты жазып отыр, сондықтан болар тақырыптарында әсірелеу, бояу болмайтындығы.

«Сағат» (1959) мақаласында Аманжол Шәмкеновтің балаларға арналған «Кезекші», «Мен де кесте тігемін», «Ақылды бала», «Көмектесем мамама» өлеңдерінде автор тақырыпты шешуде түрлі көркемдік тәсілдерді ұтымды қолданғаны жазылса, кей өлеңдерінде («Лагерге сапар», «Шофер қуанышы») суреттеуден тізбектеу басымдығы, түр байлығы, бояу алуандығының мол сезіле бермеуі тәрізді өлеңдегі селкеуліктерді дәлелді талдаумен көрсетеді.

«Сапарғали Бегалин» (1953) атты мақаласында «...көптеген шығармалары қызғылықты әрі өмір шындығын дұрыс бейнелеген шынайы» деп бағалайды.

«Мұқан Иманжанов» (1959) еске алу мақаласында жазушының балаларға арналған бірнеше әңгімелеріне тән ерекшеліктерді: бала кейіпкер бойында сәбилік аңқау мінез, сүйкімді бала мінезін суреттей білу қырларын жеткізеді.

«Өтебай Тұрманжанов» (1965) мақаласында ақынның қазақтың бай ауыз әдебиетін жинауы, және балаларға сол дәстүрді сақтай отырып өлең, ертегілерді ұсына білуін даралап көрсетеді.

«Алғашқы дауыс» мақаласы жазушы Сайд Баязитовтың «Күтпеген кез-

десу» атты алғашқы жинағына арналған. Мұнда жазушының балаларға ұсынған алғашқы прозасы болса да, әңгіме композициясындағы жинақылық, сюжет желісіндегі тағылым, идеядағы айқындылық, кейіпкерді өз тілінде сөйлету, бала психологиясын танытуын үлгі етеді.

«Балаларға арналған шығармалар туралы» (1954) мақаласы балалар әдебиетін өркендету жолдарын көрсетіп, балалар ақын, жазушыларының шығармаларындағы олқылықтарды дәлелдеп, талдау жасалған арнайы зерттеу мақала. Бұл мақаласының ерекшелігі: балаларға арналған шығармаларға қойылар талаптарды атап көрсетуі.

Балалар әдебиетіне қатысты жазылған мақалаларын сараптай отырып, мынадай ой-тұжырымдарына көз жеткіземіз:

– *Балаларға арналған шығармалар қызғылықты, әсерлі болуға, яғни оларға ғажайып өміріміздің сұлулығын, тамаша романтикасын ашып беруге тиіс;*

– *Жазушы өмір романтикасын бейнелеймін деп отырып, шындықтан тыс, жасанды оқиғаларға ұрынбауы керек;*

– *Балаларға арналған шығармаларда олардың жас ерекшелігі қатты ескерілуі қажет;*

– *Балаларға арналған шығармалар*

*ұғынуға жеңіл болса ғана, өзінің кішкентай оқушыларына әсер ете алмақ;*

– *Балалар әдебиетіне үлгі алуға, еліктеуге татырлық типтік образдар қажет;*

– *Балалар үшін ғылыми-фантастикалық, сатиралық шығармалар, сюжетті, оқиғалы шығармалар жазу жұмысын қолға алуға тиіс;*

– *Балалар әдебиетіне тақырып кеңдігі қажет.*

– *Жас балаларға арналған шығармаларда ойынын суреттеу арқылы жеткізілуге тиіс.*

– *Ой туді оқушының өз үлесіне қалдыру – балаларға арналған шығармаларға аса қажет ұтымды қасиет.*

Бұл ой тұжырымдары өз заманындағы балалар әдебиетінде де, бүгінгі әдебиетімізде де өміршеңдігін жоймаған ғылыми ойлар. Тіпті, заңдылық деп қабылдауға болады.

Айқын Нұрқатовтың зерттеушілік, сыншылық болмысына ойдың нақтылығы, тазалығы, сын, пікірдің шынайылығы, әділдігі, білімнің тереңдігі, еңбектің қажырлығы тән.

#### **Пайдаланған әдебиеттер:**

1. Нұрқатов А. Шығармалары. Құрас.: С. Негимов. Алматы: «Ана тілі». 2013
2. Нұрқатов А. Шығармалары. II, III томдар. Алматы: «Ана тілі». 2013

## РЕАЛИЗАЦИЯ КОНЦЕПТА «ОДЕЖДА» В МОЛОДЁЖНОМ СЛЕНГЕ (НА МАТЕРИАЛЕ АНГЛИЙСКОГО ЯЗЫКА)

---

**Сасина С.А.**

Канд. фил. наук, доцент кафедры английской филологии  
Адыгейский государственный университет, г. Майкоп

**Бричева М. М.**

Канд. фил. наук, доцент кафедры английской филологии  
Адыгейский государственный университет, г. Майкоп

**Кальная А.А.**

Студентка 4курса факультета иностранных языков,  
Адыгейский государственный университет, г. Майкоп

---

**Ключевые слова:** языковая картина мира, молодёжный сленг, концепт «одежда».

**Keywords:** linguistic picture of the world, youth slang, the concept of clothes.

Современный мир развивается динамично, и вместе с ним в постоянном развитии находится язык. Все события, которые охватывают общество, получают отклик в языках мира и влияют на живой процесс изменения разговорной речи.

Лингвисты отмечают, что политическая и социально-экономическая жизнь стран как в зеркале отражается в лингвистике, особенно в течение двух последних десятилетий. Социальные проблемы, являющиеся наиболее острыми для общества, находят отклик в молодёжном языке с богатым, стилистически окрашенным словарем.

Молодёжная культура – это свой, ни на что не похожий мир. Он отличается от взрослого своей экспрессивной, порой даже резкой и грубой, манерой выражать мысли, чувства, неким словесным абсурдом, который могут употреблять только молодые люди, сме-

лые и решительные, настроенные против всего мира. Молодёжный язык, который все время меняется, попадает под категорию сленга.

Изучение молодёжного сленга приобретает возрастающую актуальность в условиях расширяющихся международных контактов (стажировки в зарубежных университетах, туристические поездки, преподавание ряда предметов английскими специалистами, просмотр видеофильмов, прослушивание современных песен на английском языке, неформальное общение с носителями языка и так далее).

Сленг, будучи неотъемлемой частью языка и, соответственно, речи является одним из наиболее проблематичных аспектов лексикологии, поскольку отражает лингвокультурные особенности социума, который его употребляет. Сленг это тот слой лексики, который не совпадает с литературной нормой. Сло-

варь «Longman Dictionary of Contemporary English» предлагает следующее определение: «Сленг – очень неофициальный, иногда обидный, язык, который используется людьми, которые принадлежат к определенной группе, например, молодыми людьми или преступниками» [6].

Некоторыми исследователями сленг воспринимается как нечто чуждое литературному языку, не свойственное речи интеллигентного человека. Тем не менее, сегодня можно наблюдать «экспансию» сленговой лексики во все сферы человеческой деятельности: единицы сленга употребляются на радио и телевидении, в прессе, литературе, в сети Интернет, не говоря уже об устном общении людей практически всех возрастов, социальных групп и классов.

Все единицы сленга можно отнести либо к специальному, либо к общему сленгу (*special and general slang*).

Специальным сленгом пользуются люди, связанные общностью интересов и занимающие одинаковое общественное положение. Так, существует сленг студенческий, спортивный, военный и т.п. Общий сленг не закреплен за определенной группой людей, но также находится за пределами литературного языка [1, 132].

Рассматривая молодёжный сленг, следует отметить, что ему присущи многие функции. Наиболее важной для молодёжного сленга является идентификационная функция, благодаря которой, говорящий заявляет о своей социальной принадлежности к

определенному языковому коллективу. Экспрессивная функция сленга позволяет речи говорящего приобрести особую выразительность. Эмоционально-оценочная функция выражается в эмоционально-оценочной окраске сленгизмов.

Сленгизмы можно рассматривать как своеобразные символы для выражения понятий или чувств, доступных для понимания лишь «своих», людей, принадлежащим к той или иной группе. Таким образом, сленг является одним из обязательных атрибутов группы и влияет на ее оформление.

Главной функцией языка, непосредственно связанной с человеком, считается когнитивная. Когнитивность лежит в основе формирования концептуальной картины мира и отражает процесс восприятия и осмысления действительности, который осуществляется в типичных для данного языка концептах [5, 7].

На протяжении всей жизни у человека складывается система представлений об окружающем мире, которая постепенно обогащается новыми знаниями и впоследствии формируется в общие понятия. Данная система состоит из концептов. В процессе деятельности и общения человек мыслит и действует в мире концептов, обладающих определенными признаками и свойствами. Концепты представляют собой смыслы, которыми оперирует человек в своей мыслительной деятельности, они отражают его опыт и знание, а также хранятся в сознании в виде особых ментальных структур.

А. Вежбицкая приводит несколько определений концепта. В ее понимании концепт описывается как «объект идеального мира, который имеет имя, определяется с помощью набора семантических данных и отражает культурные представления о действительности» [2, 549]. В.А. Маслова под концептами подразумевает «обусловленные культурой основные элементы картины мира, которые обладают значимостью и для языковой личности, и для лингвокультурного сообщества» [4, 51].

У каждого народа с древнейших времён одежда была одним из средств осмысления мира. Она отражала окружающую среду человека: цветовую гамму местности, в которой обитал человек; давала сведения о климате; линии костюма часто следовали за основными принципами архитектуры.

В связи с этим, концепт «одежда» является одной из важнейших ментальных, культурных и языковых констант в английской концептосфере. Его лингвокультурологическое исследование и анализ роли в повседневной жизни молодежного социума чрезвычайно актуальны.

В настоящее время одежда имеет эстетическое, духовное значение и отражает внутренний мир человека. Очень велико и символическое значение одежды. Её можно использовать для характеристики пространства и времени, для обозначения определённых социальных групп. Можно предположить, что значение одежды в разных культурах имеет отличия, которые затрагивают глубин-

ные слои сознания и отражают национальные, культурно обусловленные особенности восприятия мира и его отражения в языке.

Одежда, как феномен и составляющая часть концепта «внешность», отражает становление и развитие национального сознания; ее описание видится важным для реконструкции языковой картины мира народа [3, 36].

Анализ сленгизмов с концептом «одежда», позволяет сгруппировать их в специальные понятийные поля в английском языке и предложить следующую семантическую классификацию:

**детская одежда:** cat-suit–детский комбинезон, bobble-hat– детская шапка с кисточкой или помпоном;

**подростковая одежда:** drain-pipes– узкие, обтягивающие брюки, cut-offs – джинсовые шорты с бахромой;

**женская одежда:** bloomers– женские спортивные брюки; bloomer hat – широкополая шляпа, nightie– ночная рубашка, daisy dukes– очень короткие джинсовые шорты, jorts– джинсовые шорты, moot skimmer–слишком короткая юбка, greyhound skirt– мини-юбка, a duck dress– слишком короткое платье, skuit– женский костюм с юбкой;

**мужская одежда:** jump-suit– комбинезон, bags– бриджи, black tie– смокинг, long johns– теплые кальсоны, chinos – хлопчатобумажные твиловые брюки для повседневной носки, crewneck – водолазка, свитер или кофта с воротником закрывающим шею, cords – вельветовые брюки, dungarees– рабочий брюки; penguin-suit– смокинг;

fat pants– безразмерные объёмные штаны, zoot suit– броский, яркий костюм, sloth shirt– тенниска, футболка (обычно поношенная);

**обувь:** kicks– обувь, bower-boots– дачная обувь, lace-ups– ботинки, wellies– резиновые сапоги, bovver boots– ботинки со стальным носком и шипами (для драк), Jesus boots– сандалии, chucks– теннисные туфли, Jerusalem Cruisers (JC)– сандалии, limous– башмаки, shitkickers– рабочие ботинки, используемые фермерами в сельской местности, lace-ups– ботинки;

**аксессуары:** brolly– зонтик, choker– чокер (короткое ожерелье, которое плотно прилегает к шее), snot-rag– носовой платок, dog-collar– “ошейник” (ожерелье, плотно облегающее шею), shades– солнечные очки, duffel bag – большая спортивная сумка;

**нижнее бельё:** briefs– брифы, короткие подштанники, трусы, шорты; roll-on– женское бельё, undies– детское или женское нижнее бельё, scanties– женское нижнее бельё, unmentionables– женское нижнее бельё, smalls– кальсоны, трусы (мужские),.

В результате лингвокогнитивного анализа сленгизмов английского язы-

ка, репрезентирующих концепт «одежда», нам удалось выделить 7 семантических групп. Данная классификация способствует систематизации и обобщению информации, которая в дальнейшем может быть использована для реконструкции английской языковой картины мира.

#### Список литературы

1. Арбекова Т.И. Лексикология английского языка: практический курс.– М.: Высшая школа, 1977.– 240с.
2. Вежбицкая А. Семантические универсалии и описание языков. М.: Языки русской культуры, 1999.– 780с.
3. Ларина Т.А. Концепт «одежда» в образных лексических единицах английского языка // В мире науки и искусства: вопросы филологии, искусствоведения и культурологии: сб. ст. по матер. XVII междунар. науч.-практ. конф. № 2(57).– Новосибирск: СИБАК, 2016. С. 34-39.
4. Маслова В.А. Лингвокультурология. М.: Академия, 2001.– 208с.
5. Сасина С.А. Фразеологические единицы терминологического происхождения в современном английском и русском дискурсах. Автореф. дис. ... канд. филол. наук. М., 2007. С. 7.
6. Longman Dictionary of Contemporary English Online /LDOCE [Электронный ресурс].– Режим доступа: <http://www.ldoceonline.com> (Дата обращения: 25.01.2018).

## ПОДПОЛЕ «ВЗГЛЯД Л. Ю. БРИК НА ХАРАКТЕР В. В. МАЯКОВСКОГО» КАК ЧАСТЬ ЛСП «ХАРАКТЕР В. В. МАЯКОВСКОГО»

---

**Куренкова Т.Н.**

Кандидат филологических наук,  
Сибирский государственный университет науки и технологий  
им. академика М.Ф. Решетнёва

---

**Ключевые слова / keywords:** Маяковский / Mayakovsky, Лиля Брик / Lilya Brik, характер / character, лексико-семантическое поле / lexical-semantic field, подполе / subfield, микрополе / microfield

Изучение словарного состава языка методами структурной лингвистики знаменовало коренной перелом в понимании природы и сущности лексико-семантических систем, отмечает М. М. Маковский [1, 6].

Современные лингвисты все активнее используют подход с точки зрения лексико-семантического поля при изучении лексики, так как ЛСП открывает исследователям широкие горизонты в изучении и структурировании самой крупной подсистемы языка, которая с трудом поддается классификации и систематизации [2, 118].

ЛСП – сложная лексическая микросистема, которая объединяет слова по семантическому принципу и обладает специфической полевой структурой. Так как в основе построения поля заложен иерархический принцип, то ЛСП состоит, в свою очередь, из микрополей. ЛСП имеет важнейшие структурные свойства, а именно взаимосвязанность элементов, их упорядоченность и иерархичность. Кроме того, лингвисты указывают на ряд свойств, которые выделяют ЛСП среди различных лингвистических систем. К этим свойствам ЛСП относятся такие: «отсутствие четких границ, континуальность, незамкнутость и, следовательно, взаимодействие с другими полями, способность членов поля притягивать к себе другие элементы или быть притянутыми элементами других групп (так называемая аттракция), наличие лакун, асимметричность построения, автономность, самостоятельность в лексико-семантической системе, специфичность в разных языках» [3, 176]. ЛСП по широте охвата словарного материала бывают различных видов. Большинство авторов ограничивается рассмотрением слов одной части речи. Мы полагаем, что в состав ЛСП должны входить слова разных частей речи на основании содержательного сходства. Мы не считаем правильным заужать и упрощать исследование, отбирая в ЛСП слова только одной части речи. Члены ЛСП, отно-



связанные с различными частями речи, связаны сложными отношениями – семантическими, словообразовательными, структурными, этимологическими, и их исследование важно для понимания организации словаря в целом. Элементами ЛСП являются не слова в целом, а их лексико-семантические варианты, так как «внутри семантической структуры слова интегральный признак поля может присутствовать не во всех вариантах» [1, 9].

За основу нашего исследования была взята глава из книги «Маяковский без глянца», которая содержит воспоминаний очевидцев о характере В. В. Маяковского. На основе анализа лексического материала этих воспоминаний, мы планируем составить ЛСП «Характер В. В. Маяковского». В ЛСП «Характер В. В. Маяковского» будет выделено 2 больших микрополя «Мужской взгляд на характер В. В. Маяковского» и «Женский взгляд на характер В. В. Маяковского». В предыдущей статье мы рассмотрели пока только женский взгляд, то есть второе микрополе планируемого ЛСП. Общий объем высказываний женщин-очевидцев о характере В. В. Маяковского составляет 1456 лексических единиц, после исключения слов, не характеризующих характер поэта непосредственно, осталось для анализа 715 лексических единиц. Микрополе «Женский взгляд на характер В. В. Маяковского» распадается на ряд подполей: «Взгляд Л. Ю. Брик на характер В. В. Маяковского», остальные подполя мы обозначим сокращенно «Взгляд Риты Райт», «Взгляд Лилы Герреро», «Взгляд Эльзы Триоле», «Взгляд Н. А. Брюхоненко», «Взгляд Т. А. Яковлевой», «Взгляд Е. А. Лавинской», «Взгляд Л. С. Татарийской», «Взгляд В. В. Полонской», «Взгляд Г. Д. Катанян» [4, 9-10].

Подполе «Взгляд Эльзы Триоле» состоит из следующих микрополей «Тяжесть молчания», «Посещение танцев», «Отправка с поручениями малознакомых людей», «Натягивание нервов своих и чужих до крайнего предела», «Напористость, энергия», «Трудный характер», «Не самодур, не скандалист», «Деликатность, вежливость, ласка к близким», «Желание властвовать над душой и сердцем близких», «Потребность в абсолютном, апогейном, идеальном, без скидок чувстве любви и дружбы» [5, 49-51]. Подполе «Взгляд Г. Д. Катанян» распадается на микрополя «Ревность», «Нетерпеливость» [5, 41], «Мальчишество» [5, 43], «Сожаление о невозможности исполнить гротескные поступки» [5, 43-44]. Подполе «Взгляд В. В. Полонской» содержит микрополе «Крайности» [5, 49], которое в свою очередь распадается на микрополя «Веселость», «Мрачность», микрополе «Аккуратность» [5, 54], «Непосредственность» [5, 43], «Внимательность» [5, 47], «Азартность» [5, 55]. Подполе «Взгляд Н. А. Брюхоненко» распадается на микрополя: «Щедрость в подарках» [5, 44], «Заботливость к друзьям» [5, 44-45]. Подполе «Взгляд Риты Райт» содержит одно микрополе «Пунктуальность» [5, 53]. Подполе «Взгляд Т. А. Яковлевой» тоже состоит из одного микрополя «Щедрость» [5, 44]. Подполе «Взгляд Лилы Герреро» содержит микрополе «Взгляд Маяковского» [5, 52], подполе «Взгляд Е. А. Лавинской» – микрополе «Разговор

с ребенком» [5, 46], а подполе «Взгляд Л. С. Татарийской» – микрополе «Помощь соседям» [5, 47] [4, 11-12].

Рассмотрим подробнее подполе «Взгляд Л. Ю. Брик на характер В. В. Маяковского», приведем примеры для каждого микрополя данного подполя.

<b>Микрополе</b>	<b>Цитата из Л.Ю. Брик</b>
«Задиристость»	Смесь сильной задиристости и в то же время «нервной трусости»: влезал во все уличные скандалы [5, 39].
«Напористость»	Настойчив, напорист в увлечениях и желаниях... [5, 41].
«Самоуверенность»	...очень самоуверен, решителен... [5, 41].
«Нестеснительность»	...нестеснителен, вынуждая своей напористостью к исполнению своих желаний [5, 41].
«Способность к наскоку, штурму»	Для достижения цели был способен к наскоку, штурму[5, 41-42].
«Неспособность к «позиционной войне» »	Для достижения цели был способен к наскоку, штурму, но не планомерным, длительно подготовленным маневрам («позиционной войне») [5, 41-42].
«Непосредственность, примитивность»	Очень большая непосредственность, примитивность... [5, 42].
«Превалирование эмоционально-эффективных сторон личности над сознательно-волевыми»	... превалирование эмоционально-эффективных сторон личности над сознательно-волевыми...[5, 42].
«Импульсивность»	Склонен к импульсивным поступкам [5, 43].
«Богатое воображение, фантазия»	Очень богатое воображение и необузданная фантазия...[5, 43].
«Мнительность»	Очень мнителен ... [5, 43].
«Отсутствие условностей, «культуры»»	...отсутствие условностей, «культуры», «цивилизации» [5, 42].
«Гротеск и гиперболизм в действиях и поступках»	...склонность все доводить до крайних предельных степеней, до гротеска. Гиперболизм в действиях и поступках [5, 43].
«Неспособность входить в гармоничный, тесный, цельный контакт с людьми»	Не мог входить в гармонический, тесный, цельный контакт с людьми, не смотря на то, что чувствовал большую потребность в том и сильное влечение к людям; болезненно ощущал свою неспособность входить в такой контакт с ними [5, 48].
«Театрализация, «ломание» на публику»	В выступлениях и перед незнакомыми людьми была некоторая театрализация, «ломание», стремление поразить собой людей. Не мог знакомиться с людьми просто [5, 48].
«Подверженность влиянию близких по духу людей»	Поддавался влиянию некоторых наиболее близких ему по духу людей...[5, 48].
«Слабая сознательная воля»	Сознательная воля слабо развита и не в состоянии подавлять и обуздывать внутренние влечения и интересы [5, 48].

«Чувствительность к малейшей обиде, фальши, лицемерию»	Очень чувствителен к малейшей обиде, фальши, лицемерию [5, 52].
«Обнаженность чувств и впечатлений»	Обнаженность чувств и впечатлений...[5, 52].
«Осознание себя прекрасным поэтом»	Знал себе цену как поэту...[5, 52].
«Неуверенность»	Знал себе цену как поэту, но все-таки всегда в нем оставалась неуверенность[5, 52].
«Необходимость в поощрении, похвале, признании»	Нуждался в поощрении, похвале, признании и напряженно и подозрительно всматривался в слушателя, когда читал новые стихи. Был счастлив, когда я говорила, что ничего в искусстве не может быть лучше, что это гениально, бессмертно и что такого поэта мир не знал [5, 52].
«Физическая подвижность»	Очень подвижен, особенно любил ходить. Не мог продолжительное время сидеть спокойно, «ерзал» на стуле, часто вскакивал [5, 56].
«Необычность»	Часто думают, что в поведении Маяковского было много «игры». Это неверно. Он без всякой игры был необычен [5, 57].

Таким образом, мы рассмотрели с примерами только одно подполе «Взгляд Л. Ю. Брик на характер В. В. Маяковского» микрополя «Женский взгляд на характер В. В. Маяковского» ЛСП «Характер В. В. Маяковского». Это закладывает базу для дальнейших исследований в данной области.

### Литература

1. Куренкова Т. Н. Лексико-семантическое поле «Еда» в произведениях Н. В. Гоголя, А. П. Чехова, М. А. Булгакова. Автореф. дис... канд. филол. наук. Кемерово, 2008. 19 с.
2. Куренкова Т. Н. Лексико-семантическое поле «Еда» в произведениях Н. В. Гоголя, А. П. Чехова, М. А. Булгакова: дис. ...канд. филол. наук. Кемерово, 2008. 248 с.
3. Куренкова Т. Н. Лексико-семантическое поле и другие поля в современной лингвистике. Сибирский журнал науки и технологий. 2006. № 4 (11). С. 173-178.
4. Куренкова Т. Н. Микрополе «Женский взгляд на характер В. В. Маяковского» как часть ЛСП «Характер В. В. Маяковского» / ROZWÓJ I PRAKTYKA Literatura, socjologia i kulturoznawstwo.: Материалы науч.-практ. конф., 29.12.2017 Zakopane (PL), 2017. -52 с.
5. Фокин П., Тимофеев Д. Маяковский без глянца. – СПб.: ООО «Издательство «Пальмира»; ООО «Книга по требованию», 2016. – 590 с. – (Серия «Без глянца»).

## ЛІНГВОКУЛЬТУРОЛОГІЧНІ І СЕМАНТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ АНГЛІЙСЬКИХ ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ З КОМПОНЕНТОМ-ЗООНІМОМ

---

Козуб Л. С.

кандидат філологічних наук, доцент,

Національний університет біоресурсів і природокористування України, м. Київ

---

**Ключові слова / Keywords:** фразеологізми / idioms, національно-культурна специфіка / national and cultural peculiarities, лінгвокультурологічний аспект / linguocultural aspect, культурна самобутність / cultural originality.

Англійська мова, як і будь-яка інша мова, налічує надзвичайно велику кількість фразеологізмів, які виражають її, надають певного емоційного та образного забарвлення. Фразеологічні одиниці утворюються у мовленні і відображають ті явища і предмети, що безпосередньо оточують людей. Саме тому, цілком закономірно, що люди надають виразам тих чи інших характеристик, які їм притаманні у певних життєвих ситуаціях.

Дослідженню фразеології та фразеологізмів в англійській, українській та інших мовах присвячено численні праці вітчизняних та зарубіжних мовознавців, серед яких В. В. Виноградов [3], О. В. Кунін [4], О. І. Смирницький [6], Н. М. Амосова [1], В. М. Телія [8; 9], І. В. Арнольд [2], Л. П. Сміт [7], У. Вайнрайх [10].

Аналіз англійських фразеологізмів дозволив виділити окремі їхні групи і зупинитися детальніше на фразеологізмах із зоонімами. Такі ідіоми досить широко представлені в усіх мовах світу, оскільки вони містять складні об-

рази, які відображають етнокультурну інформацію, морально-естетичну оцінку етносу.

Найчастіше зазначені фразеологізми використовуються для опису людини: рис її характеру, зовнішності, поведінки. Так, наприклад, ідіоми зі словом *bird* зображають людину працьовитою, наполегливою – *early bird* – “рання пташка”; *an early bird catches the worm* – “хто рано встає, того удача чекає”; *like a bird* – “охоче, без усяких вагань”; *old bird* – “досвідчена людина”. Фразеологізми, в яких вживається слово *bull*, навпаки, вказують на незграбність, неспритність, оскільки бик вважається великою і неповороткою твариною. Прикладом цього є фраза *bull in a China shop* – “незграбна людина”. Водночас бик символізує рішучість, про що свідчить наступний вираз – *to take the bull by the horns* – “діяти рішуче, брати вола за роги”. Фразеологізми із словом *cat* зазвичай мають негативне значення. Так, наприклад, про це свідчать вирази *cat and dog life, to fight like cat and dog* – “сварки, жити як кіт з собакою”; *look*

*what the cat dragged in* – “диви, кого принесло” (про небажаного гостя); *to set the cat among the pigeons* – “погіршити ситуацію”. У свідомості людей слово *dog* найчастіше асоціюється з вірністю, надійністю, працьовитістю. Про це свідчать наступні приклади – *to work like a dog* – “працювати як віл”; *dog tired* – “стомитися як собака” та *to die dog for somebody* – “бути безмежно вірним комусь”. Водночас, окрім згаданих прикладів, слово собака може асоціюватися у людей із жадібністю інших. Еквівалентами українських виразів “і сам не дам, й іншому не дам” та “за двома зайцями поженешся, жодного не впіймаєш” є відповідні англійські фрази *dog in the manger policy* та *dogs that put up many hares kill none*.

Фразеологізми із словом *fish* зазвичай характеризують людину як слабохарактерну (*neither fish nor fowl* – “ні риба, ні м’ясо”), сором’язливу (*shy fish* – “сором’язлива людина”), мовчазну (*as dumb as a fish* – “німий як риба”). Найбільш вживаними є також вирази: “як риба, витягнута з води” – *like a fish out of water*; “риба починає псуватися з голови” – *fish begins to stink at the head*; “не вчи вченого” – *never offer to teach fish to swim*. Існування ідіом зі словом *sheep* здебільшого вказує на безпорадність та довірливість людини. Так, наприклад, про це свідчать наступні вирази: *to follow like sheep, a sheep among wolves, sheep that have no shepherd*. Слід також зазначити, що досить часто такі фразеологізми використовуються для того, щоб підкреслити негативні якості якоїсь людини, її неподібність до ін-

ших, тобто, вказати на “паршиву вівцю” – *it is a small flock that has not black sheep, one scabbed sheep infects the whole flock*. Півень у житті є гордим птахом, мабуть, саме тому у мові виникли вирази із словом *cock*, які вказують на зарозумілість, пихатість та лідерство людини. Серед прикладів варто згадати наступні фрази – *the cock is master of his own dunghill* (“всякий півень на своєму смітті гордий”), *cock of the school* (“верховода, заводій, перший забіяка в школі”), *to cock one’s nose* (“зазнаватися, дерти носа”).

Ідіоми, компонентом яких є слово *goose*, у більшості випадків вказують на людську нерозсудливість, про це свідчать вирази *to kill the goose that lays the golden egg* – “рубати гілку, на якій сидиш”; *wild goose chase* – “порожня трата часу, гонитва за тінню”. Вирази із словом *wolf* найчастіше свідчать про недовіру до людини – *wolf in sheep’s clothing* – “вовк в овечій шкурі” та *to set the wolf to keep the sheep* – “пустити цапа в город”. Мабуть, саме тому вовк зазвичай асоціюється у людини з хижою, жорстокою, голодною твариною. Недосвідченість, неорганізованість, необачність людини підкреслюється існуванням виразів зі словом *chicken* – *like a headless chicken* – “діяти неорганізовано, бігати, зломивши голову” та *spring chicken* – “неосвічена людина, жовторотий юнак”. Ще одним прикладом використання ідіом з негативним значенням є фразеологізми з компонентом *donkey*. З давніх часів люди вважали осла впертою, нерозумною, повільною твариною, яка виконувала накази

тільки під примусом. Так, для позначення достатньо довгого проміжку часу існує вираз *donkey years*; подібне значення має інший вираз – *a donkey between two bundles of hay*, тобто людина, якій важко зробити вибір і цей вибір потребує дуже довгого обдумування.

Фразеологізми зі словом *horse* є досить неоднорідними, вони вказують на різні аспекти життя людини, характеризують її і з позитивного, і з негативного боку. Серед негативних рис слід згадати пихатість – *on your high horse*, вираз, що означає “дерти носа”; марнотратство *to buy a white horse* – “тринькати гроші”; “хвалькуватість” – *to talk horse*. Позитивними рисами є працелюбність – *a willing horse*, тобто людина, яка любить багато працювати; розважливості – *hold your horses*, що має значення “не поспішайте, спокійно, не хвилюйтесь”; здоровий глузд – *horse sense*. Слово *pig* викликає негативні асоціації, насамперед – думки про бруд. Тому й фразеологізми висвітлюють таких людей, які несправедливо займають високе суспільне становище – *pigs in clover*; які займаються оббріхуванням інших – *to get the wrong pig by the tail*. Досить відомими є вирази – *guinea pig* – “піддослідний кролик”; *pig in a poke* – “кіт у мішку”; *pig-in-the-middle* – “між двома вогнями”.

Серед аналізованих фразеологізмів простежуються і вирази зі словом *bear*. Ведмедеві інколи притаманна така риса характеру як злість, про що і свідчать фразеологізми із цим компонентом. Щоб передати поганий настрій,

використовують ідіому *like a bear with a sore head*, а злість – *cross as a bear*, тобто, “не на жарт розлючений, злий як чорт”. Про небезпеку, ризик також свідчить вираз *to take the bear by the tooth*. З іншого боку, позитивні асоціації викликають бджоли. Мабуть, саме через їх працьовитість виник наступний вираз – *busy as a bee*, що означає “працьовитий як бджілка”. Нерозважливості, несерйозності, жартівливості, грайливості, а також хитрощі і спритності завжди асоціюються з мавпою. Саме назва цієї тварини ввійшла до фразеологізмів, що передають перелічені риси характеру. Так, наприклад, для позначення хитрощів часто використовують вираз *monkey tricks (monkey business)*, спритності – *a cartload of monkeys*, грайливості – *to play the monkey*.

Серед інших подібних фразеологізмів є фрази зі словом *duck*. Першою асоціацією при згадуванні цього слова є вода. Саме через це виникли два вирази *fine weather for the ducks* – “дощова погода” та *to take something like a duck to water* – “легко пристосовуватися, звикати до чогось”. Крім того, фразеологізми із словом *duck* досить часто характеризують людину як безпомічну, розгублену, таку, яка потребує допомоги – *lame duck, like a dying duck in a thunderstorm*. Заслужують на увагу фразеологізми з компонентом *fly*: *to drop like flies* – “падати як мухи”; *a fly in the ointment* – “ложка дьогтю в бочці меду”; *wouldn't hurt a fly* – “і мухи не скривдить”. Ще однією твариною, яка часто згадується в англійських фразеоло-

логізмах, є слон. Здавна існує повір'я, що слони через свій великий розмір мають досить хорошу пам'ять, а, отже, саме тому у народі виникли наступні ідіоми із словом *elephant*: *to have a memory like an elephant* та *an elephant never forgets*. Прикладами фразеологізмів із словом *snake* є наступні: *a snake in the grass* та *to cherish a snake in one's bosom*. За релігійними переказами, змія є прихованим злом та ворогом, що несподівано вражає людину. Саме про це свідчать зазначені фразеологізми.

Викладене дає підстави стверджувати, що фразеологізми у мові часто створюються не лише для назви предметів, ознак чи дій, а для їх образно-емоційної характеристики. Вони утворюються внаслідок метафоричного перенесення та переосмислення значень вільних словосполучень. При цьому фразеологізми є справді великою цінністю у культурі будь-якого народу. Вони є одним з невичерпних джерел створення образності, виразності мови, надають їй емоційного забарвлення.

Отримані результати можуть бути ефективно використані під час подальшого поглибленого вивчення лінгвокультурологічних особливостей ан-

глійських ідіом та їх використання в різних типах текстів.

### Література

1. Амосова Н. Н. Основы английской фразеологии / Н. Н. Амосова. – Ленинград: Изд-во ЛГУ, 1963. – 208 с.
2. Арнольд И. В. Лексикология современного английского языка / И. В. Арнольд. – М.: Высшая школа, 1986. – 295 с.
3. Виноградов В. В. Лексикология и лексикография. Избранные труды / В. В. Виноградов. – М.: Наука, 1977. – 312 с.
4. Кунин А. В. Английская фразеология / А. В. Кунин. – М.: Высшая школа, 1970 – 343 с.
5. Маслова В. А. Лингвокультурология / В. А. Маслова. – М.: Академия, 2004. – 202 с.
6. Смирницкий А. И. Лексикология английского языка / А. И. Смирницкий. – М.: Дрофа, 1996. – 262 с.
7. Смит Л. П. Фразеология английского языка / Л. П. Смит – М.: Учпедгиз, 1959. – 207 с.
8. Телия В. Н. Русская фразеология: семантический, прагматический и лингвокультурологический аспекты / В. Н. Телия. – М.: Школа “Языки русской культуры”, 1996. – 286 с.
9. Телия В. Н. Что такое фразеология / В. Н. Телия. – М.: Наука, 1966 – 285 с.
10. Weinreich U. Problems in the analysis of idioms / U. Weinreich. – Berkeley & Los Angeles: University of California Press, 1969. – 439 p.

## ШЛЯХИ ЗБАГАЧЕННЯ СЛОВНИКОВОГО СКЛАДУ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ

---

**Борзунова Г.Ю.**

Студентка 706(н) групи  
МНУ ім. В.О. Сухомлинського

**Осипов П.І.**

кандидат філологічних наук, доцент кафедри німецької мови та літератури  
МНУ імені В.О. Сухомлинського

---

**Ключові слова:** лексичний склад мови, фразеологічна деривація, мовні засоби, словотвір.

**Key words:** lexical composition of language, phraseological derivation, language tools, word formation.

Стан суспільства відчутно впливає на мову. У соціально-економічному плані мова пристосовується до змін умов в житті суспільства, його ідеалів, установок, цінностей. Мова чутливо реагує на соціально-економічні процеси. Вплив цих факторів має опосередкований характер. Поява нової лексики в мові є наслідком економічно-правового, політичного, фінансового та соціального розвитку на новому рівні в умовах нових міжнародних відносин.

Людське суспільство розвивається безперервно, разом з ним розвивається також мова та її словниковий склад. Потреби мови у нових словах та назвах можна задовольнити різними способами і для цього не має відразу необхідності у створенні нового слова. Вже існуюча лексична одиниця може змінювати або розширювати своє значення. Наприклад: *der Strom* (*fließendes Wasser und fließendes Elektrizität*).

Результати дослідження дають змогу стверджувати, що:

Необхідні нові назви можуть бути імпортовані з чужої мови. Наприклад:

– *Lexikum, Aphoteke, Atom* (aus dem Griechischen);

– *Dame, Porträt, Mode* (aus dem Französischen);

– *Antene, Bank, Konto, Hause* (aus dem Italienischen);

– *Jeans, T-Schirt* (aus dem Englischen);

– *Kaffe, Samt, Zucker* (aus dem Arabischen);

– *Sputnik* (aus dem Russischen).

2) Лексичний склад мови може збагачуватися також за допомогою запозичень, з усної так і з розмовної мови. Наприклад: *Kiste, Mühle* (für das Auto), *Röhre* (Fernsehapparat).

3) Одним із способів поповнення мови являється відродження старих слів. Наприклад: *der/das Virus* – *der Hacker*.



Поповненню лексичного складу мови також сприяє фразеологізація, яку ще називають фразеологічною деривацією. Наприклад: *leeres Stroh dreschen – Holz in den Wald tragen* (позначення даремної, непотрібної роботи); *in der Tinte sitzen – im Dreck sitzen* (сидіти без грошей, на міліні); *j-n durch den Kakao ziehen – j-n durch den Koks holen* (жартувати над кимось); *j-m fällt ein Stein vom Herzen – j-m fällt ein Steinbruch vom Herzen* (відлягло від серця).

4) Нові слова можуть утворюватися від рідних або запозичених мовних елементів. Наприклад: *Wortlehre – Wort* (слово) + *Lehre* (наука).

Німецька мова, як і будь-яка інша, відрізняється від всіх інших мов тільки для неї властивою системою словотвору. У ній розрізняють засоби та види словотвору. Під засобами словотвору розуміють: словотвірні морфеми або дериваційні афікси (*Arbeit-er, be-leben, Ge-lauf-e, un-aus-weich-lich*), сполучувальні елементи (*Auflehrungsarbeit, Sonnenschein*), зміна звуків, аблаут (*binden, Bund*), умлаут (*Land – Gelände, fallen – Fällern*), переломлення (*Berg – Gebirge*). Найважливішими видами словотвору є словоскладання (*Zusammensetzung*), деривація (*Derivation*), зрощення (*Zusammenbildung*), конверсія (*Konversion*), словоскорочення або абрєвіація (*Wortkürzung, Abreviation*). Наприклад, ні в якій мові

світу ми не зустрінемо таку кількість композитів, тобто складних слів. Ці слова утворюються надзвичайно швидко та, іноді, мимовільно. Такі слова як *Gebrauchtwagensausstellung, Oberflächenformation, Hagelschädenoptik*, є важкими для вимовлення, але в той же час, вони надзвичайно чітко роблять німецьку мову “економною”.

На нашу думку, спосіб, який називається словоскладання, є одним із найпопулярніших способів словотвору німецької мови.

#### Список використаних джерел:

1. Карпенко Ю. О. Способи словотвору: Підручник / Ю.О. Карпенко. – К.: Видавничий центр «Академія», 2006. – 336 с.
2. Кочерган М.П. Вступ до мовознавства: Підручник для студентів філологічних спеціальностей вищих навчальних закладів / М.П. Кочерган. – К.: Видавничий центр «Академія», 2001. – 368 с.
3. Маслов Ю.С.. Введение в языкознание / Ю.С. Маслов. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.textologia.ru/yazikoznanie/teoria-yazikoznania/osnovnye-ponyatiya/sintaksicheskaya-yazikovaya-tipologiya/1408/?q=641&n=1408>
4. Методи типологічного аналізу. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://www.br.com.ua/referats/Foreign\\_languages/39887-5.html](http://www.br.com.ua/referats/Foreign_languages/39887-5.html)
5. Реформатский А.А. Введение в языковедение / Изд. четвертое, испр. и доп. – М.: Просвещение, 1967. – С.407-464. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://philologos.narod.ru/ling/ref\\_familytr.htm#chapter\\_41](http://philologos.narod.ru/ling/ref_familytr.htm#chapter_41)

## ЗБІРНИК «НАУКА І КУЛЬТУРА: ДО 200-РІЧЧЯ ВІД ДНЯ НАРОДЖЕННЯ Т.Г. ШЕВЧЕНКА» В НАЦІОНАЛЬНОМУ МУЗЕЇ ЛІТЕРАТУРИ УКРАЇНИ

---

**Уваров Ю.В.**

м. Київ, Україна

---

**Ключові слова:** ювілей, наука, література, історичні події, Т.Г. Шевченко.

**Ключевые слова:** юбилей, наука, литература, исторические события, Т.Г. Шевченко.

**Keywords:** jubilee, science, literature, historical events, T.G. Shevtchenko.

Святування ювілею видатних особистостей нерозривно з тим часом, епохою, коли жили та творили ці люди, а також з тим часом, коли такий ювілей відзначають. Це не тільки свято, урочиста подія, але і час задуматись, звернути увагу на ідеї, досягнення, плани, мрії видатної людини. Окремі ідеї зберігаються століттями, вони вічні. Але є ідеї, які з кожною епохою, із зростанням знань людини, її розуміння себе, історичних подій і подій сьогодення, змінюються. Їх розуміють вже інакше, ніж розуміли століття тому. І, якщо в ХІХ столітті, столітті Шевченка, рішення багатьох питань бачили силовими методами: «вигострить сокиру», «кров ворожу», то сьогодні ми розуміємо більшість цих виразів в контексті минулого та шукаємо нових способів покращення життя за рахунок його розумної організації, і рядки Шевченка

І на оновленій землі  
Врага не буде, супостата,  
А буде син і буде мати,  
І будуть люди на землі.

Вже слід розуміти не в тому смислі, що потрібно знищити «ворога», а в такому смислі, що справді не буде причин ворогувати, усі позитивні цілі людина досягне мирним шляхом, розумною організацією своєї свідомості та суспільства. І слова поета з поеми «Сон»

... Бо немає

Господа на небі!

вже розуміють не як заперечення існування Бога, висловлене поетом, а як відсутність розуміння Бога у тих створених поетом образах негативних персонажів, яких показав Т. Шевченко в поемі. І Бога вже інакше розуміють сьогодні. Це – Система світових законів, відповідно до яких існують світ і людина.

Видання збірника наукових праць «Наука і культура» було заплановано до 200-річчя від дня народження Т.Г. Шевченка. Збірник планували видавати разом з різною мірою участі такі організації: Співдружність людей Прекрасного світу, Міжнародний центр східного розвитку та культури «Саку-

ра Мацури», неформальна творча організація Наукова школа «Прекрасний світ» та Міжнародна академія культури безпеки, екології та здоров'я. Зміст збірника з самого початку планувався не як вузькоспеціалізований, наприклад, тільки література, життя та творчість Т.Г. Шевченка, а як більш широкий, тобто такий, який відповідає усьому змісту творчості Т.Г. Шевченка та його різнобічній особистості. Збірник, присвячений Шевченківському ювілею, мав показати досягнення або напрямки роботи людей, які у різній формі співпрацювали з Науковою школою «Прекрасний світ» – неформальною творчою організацією [1].

200-річний ювілей Шевченка припав на складну ситуацію в Україні. Це відобразилось і на змісті, і на формі збірника: не так багато людей взяло участь у збірнику, дещо обмежені були можливості для укладання збірника (контакти з можливими авторами, час для підготовки, поліграфічні можливості). Оскільки люди наукової школи «Прекрасний світ» також допомагають дітям з особливими потребами та педагогам, які працюють з такими дітьми, було також прийнято рішення не робити занадто розкішне видання (хоч ювілей цього і заслуговує з повним правом), а кошти спрямувати на різні форми допомоги, зокрема у творчому розвитку дітей з особливими потребами, на представлення їх творчих досягнень на конкурсах, виставках, фестивалях тощо, що є на думку Наукової школи «Прекрасний світ» та на думку фахівців у цій області, важливим для

всебічного розвитку та для інтеграції дітей з особливими потребами у життя суспільства. Деякі аспекти такої роботи були відображені на сторінках збірника [2, с. 29-33].

Для оформлення титульної сторінки збірника було підібрано зображення жінки з дитиною (за гравюрою Л. Ільїної), яке чудово ілюструє слова Т.Г. Шевченка: «Врага не буде, супостата, А буде син і буде мати, І будуть люди на землі». Для оформлення збірника також використали графічний автопортрет Т.Г. Шевченка. Такі графічні роботи були підібрані, крім іншого, з таким розрахунком, що навіть у несприятливих умовах поліграфічного виконання вони збережуть свою виразність та якісно будуть відображені на відміну від фотографічних зображень або репродукцій складних художніх творів.

Але обкладинка збірника була оздоблена чудовими, виразними, кольоровими малюнками у техніці петриківського розпису, виконаними художницею, майстром петриківського розпису Ніною Рудецькою.

Яскраве зображення червоних квітів, виконане соковитими фарбами, має додатково підкреслити значення творчості Т.Г. Шевченка, його славетного ювілею, привернути увагу до цієї видатної події. Характерне для петриківського розпису зображення золотавого птаха у верхній частині малюнку символізує творчий злет, а також ті вершини, які мають досягти люди в різних галузях творчості. На останній сторінці обкладинки розміщено зображення панно Ніни Рудецької «Прекрасний світ –



**Рисунок 1.** Титульний лист

Океан любви» (рис. 1), яке символізує, зокрема, напрямки діяльності Наукової школи «Прекрасний світ» та авторів збірника, а також і цілі творчості Т.Г. Шевченка (рис. 2). Про виникнення та особливості цього твору мистецтва також є стаття у збірнику [2, с. 39-41]. Уривок з поеми Т.Г. Шевченка «Сон» символізує негативні ситуації в світі, так би мовити, протилежність цілям та діяльності людей Прекрасного світу [2, с.5]. Під час підготовки збірника, враховуючи важливість такої події як 200-річчя Т.Г. Шевченка, яке символізує новий етап його розуміння в нових умовах, було прийнято рішення обов'язково видати збірник, присвячений славотному ювілею, незважаючи на суб'єктивні та об'єктивні труднощі, зокрема,



Ніна Рудецька  
Панно «Прекрасний світ - Океан Любови»  
(Петрівський ровпис)

**Рисунок 2.** Ніна Рудецька, панно «Прекрасний світ – Океан любви»

пов'язані з подіями в Україні 2014 року. Таке рішення може в деякій мірі пояснити можливі недоліки збірника за формою та змістом.

Один примірник збірника «Наука і культура: до 200-річчя від дня народження Т.Г. Шевченка» в Національному музеї літератури України, серед інших експонатів та реліквій, пов'язаних з святкуванням 200-річного Шевченківського Ювілею.

### Література

1. Кодекс Людини Прекрасного Світу/ Наукова школа «Прекрасний світ», Ю.В. Уваров. – 2013. – 24 с.
2. Наука і культура: збірник наукових праць до 200-річчя від дня народження Т.Г. Шевченка/ Співдружність Людей Прекрасного Світу та інші. – Київ, 2014. – 58 с.

## ЕКЗИСТЕНЦІЙНО-АНТРОПОЛОГІЧНІ ШУКАННЯ ІВАНА ЯЦКАНИНА: ТЕМАТИКА, МОТИВИ, ХУДОЖНІ ВИЯВИ

**Землянська А.В.**

кандидат філологічних наук,  
доцент кафедри української і зарубіжної літератури  
Мелітопольського державного педагогічного університету  
імені Богдана Хмельницького

**Личковська І.О.**

студентка 4 курсу  
Мелітопольського державного педагогічного університету  
імені Богдана Хмельницького

*У статті розглядається екзистенційно-антропологічні шукання І. Яцканина, їх тематика. Наголошується на різноманітних дослідженнях провідних вчених-дослідників у напрямку розкриття творчої манери письма майстра слова.*

**Ключові слова:** екзистенціалізм, антропологізм, проблема людини, індивідуальність, критика.

**Keywords:** existentialism, anthropologism, individuality, human problem, critic.

Проблема природи людини з'явилася у науковій думці вже у ХХ столітті. Вона є дослідженням філософії, літератури, історії. Людину почали вивчати як багатовимірний суб'єкт, який має власну точку зору, творчі нахили, індивідуальні почуття та думки. Він досить незалежний та самодостатній серед суспільства. Багато визначних мислителів, науковців, літераторів, філософів – І.Кант, Ж.-П. Сартр, М. Шелер вважають, що людина здавна була, є, і буде вічним питанням. «Екзистенційна антропологія є своєрідною онтологією людини, в якій центральним є вчення про сенс людини, людського буття, можливості досягнення та неосягнення» [3, с. 88]. Отож, можна сказати, що вона здатна

віднайти проблемне поле людського самовизначення, існування, питання буття.

Іван Яцканин – відомий письменник, редактор дитячого журналу «Веселка» та публіцистичного журналу «Дукля». Він із задоволенням займає цю посаду, і навіть дня не може прожити без думки про журнальну періодику. Багато років він піклується про українське слово та літературу у Словаччині.

Книжки письменника неодноразово перечитувалися науковцями, в результаті чого лунала думка про те, що творчість І. Яцканина повинна заслуговувати пильнішої уваги. Що до стилю письменника, однозначної думки не має. Увагу Р. Кухарука привернули

художні деталі, які творять настрої написаного, а також, що письменник пройшов шлях від М. Коцюбинського до В. Винниченка, тобто від народного реалізму до модерну [2, с.18]. Я. Джоганик, наголошує на тому, що наявний магічний реалізм. Р. Конопелець зазначає, що помітно виразними є романтизм, реалізм та імпресіонізм. Це все створює невечерню красу творчості І. Яцканина і вказує на ознаки екзистенційно-антропологічних шукань. Проаналізувати художню творчість письменника можна за допомогою електронного засобу навчального призначення. Науковці С. Шаров та Т. Шарова неодноразово наголошують на тому, що вивчення будь-якої персоналії за допомогою електронного засобу дозволить всебічно розглянути не лише тематичні обрії та проблемне коло, а й естетику та філософію шукань конкретного митця слова [5, с. 310]. Детально переглянути основні електронні засоби навчального призначення з історії української та світової літератури можна в навчально-методичному посібнику під назвою «Методологічні аспекти комп'ютерної підтримки самостійної роботи студентів-філологів» [4].

Він виріс у звичайній українській селянській родині, а тому не дивно, що у своїх книгах він багато пише про село, батьків. Але найбільше він пише про селян, індивідуальностей – героїв, які розмірковують над сенсом життя, з їх світобаченням та сприйняттям. Питання рідної землі, хати, садку автор виразно розкрив у таких оповіданнях,

як «Земелька», «Коріння», «Такий простигий день» – це тісний зв'язок з минулим та віра в майбутнє, й звісно ж, щастя, ситість в сьогоднішньому дні. А оповідання зі збірки «Усе залиш», стають прикладом того, як звичайний селянин знаходиться в пошуку себе. Йому подобається жити у селі, вирішувати чисто селянські питання. Але одного дня він хоче спробувати щось нове – місто, його стрімкий потік, перспекти, великі будинки, театри, парки відпочинку. Проблема батьків та дітей також наявна. Батьки бажають щоб нащадки залишалися у рідному селі, бо тут їх батьківщина, вони зроси на цих полях, нивах, кожен куточок вулиці чи будинку знайомий. Та діти обирають життя у місті, адже так багато можливостей, невідомих доріг – все це терзає їх серця, почуваються винними, беззахисними, бо ослушалися батьків. Неодноразово на цьому акцентують увагу дослідники художнього слова письменника, які розглядають екзистенційні категорії у текстах. Таку думку підтримує Т. Шарова, яка у науковій статті про творчість сучасного письменника наголошує на вічних цінностях та образах сучасності [6, с. 29].

Дуже яскраво автор описує самотність героїв «Скрипка», «Коні вмирають вночі». Оповідання «Гіркий смак пищавки» розповідає про старого Вільханя, який все своє життя те й робив, що старався й допомагав дітям. Він мав шовковицю, єдину на селі, корчму, розводив бджіл. Та все що залишилося йому на старості літ – пищавка. Але її він беріг і ховав як зини-

ця око. А грав так, щоб ніхто не бачив, бо це все, що залишилося у нього від минулого щасливого життя. «Пищавка співала про щось давнє – таке ніжне, лагідне, та все зникало і зникало, щоб більше не вернутись» [8, с. 53].

Досить важливим питанням є кохання, в яке автор втілює страждання, біль. Воно є нереальним, вищим ніж людина. Це можна простежити в новелах «Тіні і шрами», «Мед і сіль», «Вернісаж». Вже з назв самих новел, можна відчутти всю болісність, терпкість та дивовижність кохання. І. Качуровський назвав густативним або смаковим [1, с. 9]. Автор не створював культу та ідеалу в коханні, це неосяжне почуття, яке могло знайти героїв будь-де.

Оповідання «Любов по дротах» має дуже цікавий сюжет. Воно розповідає про чоловіка, який мав у своєму житті три шлюби, три різні жінки, але на старості він залишився один, зі своїми думками й почуттями, лише через те, що вони не могли спілкуватися. Звісно, для того щоб бути щасливим потрібно висловлювати почуття. Тому й не дивно, що символічною назвою твору є «любов по дротах», саме професія чоловіка, бо розмовляв він переважно зі стовпами, коли розтягував дроти. «Насмілюся сказати про таке, що не міг би у вічі сказати. Найбільше про любов» [7, с. 55].

Екзистенційний світогляд І. Яцканина знаходить проявляється через розкриття самотності звичайної людини, яка постійно присутня на сторінках його художніх творів. У творах письменника відсутній ідеал, він не прагне

віднайти його та втримати. У художніх творах письменника помітна філософічність, емоційність, психологізм, ліричність та заглибленість у внутрішній світ людини. У художній тканині творів І. Яцканина важливу роль відіграють заголовки, в які автор закладає філософський підтекст.

Не дивлячись на те, що різні екзистенційно-антропологічні шукання наявні у творчості письменника, наскрізною темою все ж таки, є мотив самотності. Адже людина у будь-якому віці відчуває це досить гостро та яскраво. Творчий доробок І. Яцканина оцінений українськими літературознавцями та словацькими українцями. Проте потрібно більше уваги приділяти значенню творчості письменника, бо він як і великі люди усіх віків, як справжній українець, описав тему села, головних героїв з їх думками, почуттями, радощами та біллю. Його твори є феноменом літератури та мистецтва.

### Література:

1. Качуровський І. Генерика і архітектоніка. Кн. II. / І. Качуровський. – К.: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2008. – 376 с.
2. Кухарук Р. Пряшівська гілка української прози / Р. Кухарук; Всеукраїнська спілка. – Літературний форум творчої молоді. – К.: Видавець Вадим Карпенко, 2003. – 24 с.
3. Хамітов Н. Проблема екзистенційної антропології / Н. Хамітов // Філософсько-антропологічні читання. – К.: Стило, 1999. – 96 с.
4. Шаров С.В. Методологічні аспекти комп'ютерної підтримки самостійної роботи студентів-філологів: навч.-метод. посіб. – [2-ге видання доп. і пе-

- пероб.] / С.В. Шаров, Т.М. Шарова / [передмова проф. І.Л. Михайлина]. – Харків: Федорко, 2014. – 200 с.
5. Шаров С.В. Електронний підручник історія зарубіжної літератури XVII–XVIII ст. у самостійній діяльності студентів-філологів / С. Шаров, Т. Шарова // Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету. – 2011. – №. 3. – С. 304–311.
6. Шарова Т.М. Образи сучасності та відображення дійсності у творах Ю. Андруховича / Т.М. Шарова, В.В. Таран // Zbiór artykułów naukowych. Konferencji Międzynarodowej NaukowoPraktycznej “Filologia, socjologia i kulturoznawstwo Teoretyczne i praktyczne aspekty rozwoju współczesnej nauki” (30.03.2017 – 31.03.2017) – Warszawa: Wydawca: Sp. z o.o. «Diamond trading tour», 2017. – С. 28 – 30.
7. Яцканин І. Любав по дротах / Іван Яцканин; післям. В. Конопельця. – Пряшів: Словацьке пед. Вид-во в Братіславі, відділ української літератури в Пряшеві, 1994. – 97 с.
8. Яцканин І. Місце проживання / Іван Яцканин. – Пряшів: Словацьке пед. Вид-во в Братіславі, відділ української літератури в Пряшеві, 187. – 147 с.



## НЕКОТОРЫЕ ОСОБЕННОСТИ ИНТЕГРАЦИИ ЗАИМСТВОВАННОЙ ИЗ АНГЛИЙСКОГО ЯЗЫКА ЛЕКСИКИ В ОРФОГРАФИЧЕСКУЮ СИСТЕМУ НЕМЕЦКОГО ЯЗЫКА

**Нещеретова Т. Т.**

Канд. фил. наук, доцент кафедры арабского языка и вторых иностранных языков Адыгейский государственный университет, г. Майкоп

**Коваленко А. Н.**

Студентка 4 курса факультета иностранных языков  
Адыгейский государственный университет, г. Майкоп

**Ключевые слова:** заимствования, английские заимствования, интеграция, ассимиляция, орфографическая система.

**Keywords:** borrowing, English borrowings, integration, assimilation, orthographic system.

Язык является подвижной системой, изменяющейся и развивающейся вместе с ходом истории и преобразованием мышления народа-носителя данного языка. В последние десятилетия в немецком языке, как в одном из основных языков Европы наблюдаются стремительные изменения в области лексики. Поскольку английский язык пользуется всевозрастающей популярностью в мире и относится к международным языкам, на котором ведутся переговоры и обучение во многих странах мира, проходят научные конференции, публикуются доклады и т. д., то большинство новых слов приходит именно из этого языка. Заимствование – один из самых динамичных процессов в современных языках и представляет собой интерес с точки зрения взаимодействия английского и немецкого языков.

Интеграция заимствованной лек-

сики в орфографическую систему немецкого языка является одним из формальных признаков ассимиляции. Написание современных заимствований вызывает некоторые проблемы, связанные, в основном, с различными фонемо-графемными соответствиями. Как отмечала Е. И. Дмитриовская [2, с.64] этимологический принцип, которого в немецком языке придерживаются при графической передаче иностранных слов, не всегда последовательно выдерживается, из-за чего возникает много спорных случаев, появляются варианты написания, что приводит к разнобою и нарушению нормы. С другой стороны сам принцип установления орфографии заимствованного слова, исходя из этимологического принципа, чрезвычайно труден и нерационален, ибо он предполагает сохранение написания этимона, что означает привнесение в си-

стему немецкого правописания элементов орфографических систем других языков.

Ассимиляция англицизмов на современном этапе осложняется ситуацией с орфографической реформой немецкого языка, которая вместо того, чтобы определить единственно возможные графические формы иноязычных заимствований, по сути «узаконила» вариативность их написания. Тем не менее, адаптация заимствованных слов в системе орфографии является естественным процессом, который происходит вне зависимости от такого количества негативных факторов. Ассимиляция иноязычных заимствований в орфографическую систему немецкого языка может происходить 3-мя способами: 1) сохранение первоизданного иноязычного написания (нулевая ассимиляция); 2) частичное уподобление орфографии немецкого языка (частичная ассимиляция) и 3) полное освоение орфографической системой (полная ассимиляция). Нулевая орфографическая интеграция, как правило, характерна для иностранных слов, выступающих в роли «цитат»: US-Boys wollen "American Dream" fortsetzen. (Yahoo-News) Sportfun-Fete mit box climbing, bungeejumping, treasure diving, beach volleyball, punt, pass undkick. (Из программы спортивного праздника).

Графически неассимилированы могут быть некоторые прилагательные и наречия, выполняющие лишь предикативную функцию, либо неизменяющиеся, в целом их количество немно-

гочисленно: poor, outside, live, step by step.

Полное сохранение английского написания слова – явление достаточно редкое, ибо первым формальным показателем, который приобретают заимствованные имена существительные, является написание их с заглавной буквы, что уже само по себе является фактом ассимиляции.

Одним из признаков ассимиляции может считаться замена нетипичных для немецкого языка сочетаний букв на соответствующие им немецкие: «sh» на «sch», «c» на «k», «y» (в конце слова) на «ie». Однако с данными сочетаниями сложилась двоякая ситуация. С одной стороны, языковые тенденции сводятся к уподоблению всего чуждого нормам языка, а с другой, будучи неассимилированы, эти «чуждые» элементы выполняют важную функцию. На письме эти буквы и буквосочетания («c» и «y») играют роль сигнализаторов иностранного слова, таким образом, настраивая читающего на произнесение/прочтение слова в соответствии с правилами исходного языка.

Приблизительно до середины XX века явно наблюдалась тенденция к «онемечиванию» отдельных сочетаний: английская «c» передавалась посредством немецкой «k»: Camp – Kamp; Club – Klub; Musical – Musikal и пр. [1]. В настоящее время такие графемные субституции не имеют места; происходит обратный процесс: ранее ассимилированная «c» отвоевывает свои позиции, её использование в написании является преимущественным:

Kamp – Camp, Klub-Club, Musikal – Musical, Handikap – Handicap. В редких случаях происходит ассимиляция английского сочетания «sh» посредством соответствующего немецкого «sch»: Show – Schow, shocking – schocking; Shooting-Star – Schooting-Star. Более характерна на данном этапе ассимиляция английской «у», употребляемой в конце слова. В ходе исследования было выявлено, что в некоторых словах употребление соответствующей ей немецкой морфемы «ie» является преимущественным: Teenie – Teeny; Quickie–Quicky; Smartie – Smarty; Junkie -Junky. Для большинства слов более репрезентативным является использование «у»: Smiley -Smilie; Story – Storie; Dummy – Dummie; Body; Society; Beauty. Четко прослеживаемая тенденция графического оформления англицизмов по законам языка-реципиента заключается в удвоении согласных с целью обозначения длины гласных: HipHopper; Jet-Setjerin; Online-Shorpen; Surftritt outdroppen.

Таким образом, вопрос о полной орфографической ассимиляции остается сложным. Как правило, лингвисты утверждают, что с течением времени полное освоение иностранного слова возможно и приводят при этом ставший хрестоматийным пример: strike – Streik [6].

С данным утверждением нельзя не согласиться, тем не менее, очевидно, что продолжительность функциони-

рования лексической единицы в системе языка не может считаться единственным и достаточным условием для достижения её полной орфографической ассимиляции. Нами было выявлено 5 слов, употребляющихся в фонографически ассимилированном виде: Pauer (англ. Power), Fieling (англ. Feeling), okey (англ. okay), Akschen (англ. Action), happie (англ. happy).

Полная ассимиляция современных заимствований в немецком языке на данном этапе носит окказиональный характер. Употребление слова в форме соответствующей его фонологической структуре редко и зависит в основном от его стилистической функции.

#### Список литературы

1. Бричева М.М., Нещеретова Т.Т., Сасина С.А., Хачмафова З.Р. К вопросу об английских заимствованиях в современном немецком языке. *Nowy sposób rozwoju literatura, socjologia i kulturoznawstwo*. – Poznan, 2017. С. 19-20
2. Дмитриевская Е.И. Фоно-орфографическое, морфологическое и лексико-семантическое освоение англицизмов современным немецким языком: Автореф. дис. канд. филол. наук. Львов, 1969. – 20с.
3. Sanders W. Gutes Deutsch. Stil nach allen Regeln der Kunst. München: Verlag C.H.Beck, 2002. – S.189.
4. Sick Bastian. Der Dativ ist dem Genitiv sein Tod. Ein Wegweiser durch den Irrgarten der deutschen Sprache. Köln: Verlag Kiepenheuer & Witsch, 2006. – 230
5. Zimmer D.E. Sprache in Zeiten ihrer Unverbesserlichkeit. 1. Auflage. Hamburg: Hoffmann und Campe Verlag, 2005. – S.368

## SCHWEIZERDEUTSCHER DIALEKT UND HOCHSPRACHE IN DER VERGANGENHEIT

---

**Похитун Т.А.**

викладач кафедри німецької мови та літератури

Миколаївський національний університет імені В.О.Сухомлинського

---

**Schlüsselwörter:** Dialekt, Einfluss, Reformation, Sprachform, Entwicklung.

**Keywords:** dialect, influence, reformation, form of speech, development.

Die Herausbildung einer einheitlichen neuhochdeutschen Schriftsprache für den ganzen deutschen Sprachraum war ein Prozess, der mehrere Jahrhunderte in Anspruch nahm. Über den Dialekten hatten sich bis zum Spätmittelalter einige regionale Schriftsprachen etabliert, die man Kanzleisprachen nennt. Der stärkste Einfluss auf die neue Einheitssprache ging von der kursächsischen Kanzleisprache aus, weil es die Sprache war, die Luther schrieb. Luthers Deutsch wurzelt im ostmitteldeutschen Raum und war für die Sprecher anderer Dialekte nicht ohne weiteres verständlich. So legte zum Beispiel ein Basler Drucker seinem Nachdruck von Luthers Bibelübersetzung ein Wörterverzeichnis bei, dem wir entnehmen können, dass oberdeutsche Leser heute so geläufige Wörter wie etwa betagt, flicken und Lippen nicht ohne Worterklärung verstanden [1, 36].

Die Reformation weckte das Lesebedürfnis in Volksschichten, die vorher mehr oder weniger Analphabeten gewesen waren. Luthers Schriften fanden große Verbreitung, so dass von seiner Sprache eine vereinheitlichende Wirkung ausgehen konnte. Die Buchdrucker waren

darin interessiert, ihre Bücher in einem möglichst großen Gebiet absetzen zu können. Sie richteten sich deshalb nach der Sprache Luthers und förderten so die Ablösung von den alten Kanzleisprachen. Die Schreiber des Schriftalemannischen, des Schreibdialekts der Eidgenossenschaft, weigerten sich bis ins 16. Jahrhundert, die sprachlichen Neuerungen des Neuhochdeutschen (Diphthongierung und Monophthongierung) zu übernehmen, und sie befanden sich damit in Übereinstimmung mit den Sprechgewohnheiten ihrer Landsleute.

Im Frieden von Basel trennte sich die Eidgenossenschaft 1499 endgültig vom Deutschen Reich. Das Selbstbewusstsein der Republik, die in der Folge einige Jahre lang europäische Großmachtpolitik betrieb, kommt auch sprachlich zum Ausdruck: Ein Chronist der Zeit berichtet, die Eidgenossen hätten 1510 beschlossen, allen ausländischen Herrschern nur noch in guoter, eidgnossischer Sprach zu schreiben. Der Stolz auf ihre eigene Sprachform, der den Schweizern bis heute geblieben ist, findet sich also schon früh. Die Eigenarten der schweizerischen Sprachform fielen auch in Deutschland auf: Luther

nannte die Sprache des Zürcher Reformators Zwingli, mit dem er sich allerdings auch in theologischen Fragen stritt, ein "filziges, zotteliges Deutsch" [3, 72].

In der Folgezeit passten sich jedoch die Eidgenossen in der Schrift immer mehr den Schreibgewohnheiten des Gemeindeutschen an, das auf der Grundlage von Luthers Bibelübersetzung zu einer Einheitssprache entwickelt wurde. Um 1700 gebrauchten alle Gebildeten im deutschen Sprachgebiet eine verhältnismäßig einheitliche Schriftsprache.

Bis in die zweite Hälfte des 18. Jahrhunderts war das Nebeneinander von geschriebener Hochsprache und gesprochenem Dialekt in der Deutschschweiz praktisch problemlos, auch wenn die Durchsetzung des Neuhochdeutschen als Schriftsprache gelegentlich eine Gefahr für die Dialekte darstellte. In ihrem Eifer für eine reine, d.h. eine mundartfreie Schriftsprache bekämpften auch die Schweizer Sprachlehrer die Dialekte als minderwertige Sprachen [2, 54].

Diese Einschätzung der Mundarten als mangelhafte, unvollkommene Sprachen führte in Deutschland vielerorts zum Aussterben der Dialekte. Ein entscheidender Grund für die unterschiedliche Entwicklung liegt in der Tatsache, dass die neuhochdeutsche Einheitssprache in der Schweiz nur als Schriftsprache übernommen wurde, und keine Sprecher gewann.

Es brauchte einige Zeit, bis sich unter den Sprachwissenschaftlern und Pädagogen die Auffassung durchsetzte, dass Dialekte keineswegs minderwertige Sprachen sind, sondern gleichwertige Sprachfor-

men, die in bestimmten Kommunikationssituationen ihre Aufgabe genauso gut erfüllen, wie die Hochsprache ihre Aufgabe in anderen Situationen erfüllt. Eine Konsequenz dieser Einsicht war für die Deutschschweiz die Forderung, der Gebildete müsse Hochsprache und Dialekt gleichermaßen beherrschen und rein und unvermischt sprechen können. Diese Forderung gilt heute noch, und sie bestimmt die Bildungsziele des Faches Deutsch zumindest an den höheren Schulen.

Im ausgehenden 19. Jahrhundert fehlte es auch in der Schweiz nicht an Stimmen, die den Mundarten ein gleiches Schicksal prophezeiten wie denjenigen Deutschlands. Anzeichen für einen Niedergang der Dialekte waren vorhanden: So wurden zum Beispiel in den "besseren" Geschäften an der Zürcher Bahnhofstraße die Kunden grundsätzlich hochdeutsch angesprochen. In der Literatur aus der ersten Hälfte dieses Jahrhunderts gibt es Belege für den Gebrauch der Hochsprache in umgangssprachlichen Situationen, in denen heute nur Dialekt möglich wäre. Der Romanautor Friedrich Glauser lässt seinen Wachtmeister Studer im gleichnamigen Roman etwa bei einem scharfen Verhör ausdrücklich schriftdeutsch sprechen [4,46].

Für die Deutschschweiz blieb es jedoch bei einzelnen Anzeichen, die von besorgter Seite überbewertet wurden, und die Propheten des Untergangs hatten unrecht. Die Mundart machte im 20. Jahrhundert nicht nur keine Anstalten unterzugehen, sondern sie breitete sich in der mündlichen Kommunikation sogar auf Kosten der Hochsprache aus und drang in

Geltungsbereiche vor, die vorher der Hochsprache vorbehalten gewesen waren. Diese Ausbreitung erfolgte in mehreren Schüben, die man gelegentlich Mundartwellen nennt.

In den ersten beiden Jahrzehnten dieses Jahrhunderts erwuchs den Mundarten Unterstützung von den Vertretern des sogenannten Heimatschutzgedankens, der sich in dieser Zeit entwickelte. Die Dialekte sollten wie Brauchtum und Volksgut gehegt und vor den Auswirkungen der Industrialisierung in Schutz genommen werden.

Die offenkundigen Sympathien vieler Deutschschweizer für die Sache Deutschlands während des Ersten Weltkriegs berührten das Verhältnis zwischen den beiden Sprachformen nicht, setzten aber den Frieden zwischen den Sprachgruppen einer großen Belastungsprobe aus, da die Westschweizer eher für Frankreich Partei ergriffen. Eine wichtige Funktion fiel dem Schweizerdeutschen zur Zeit des Dritten Reichs zu: Dem Anspruch der Nationalsozialisten auf eine Vereinigung aller Deutschsprachigen in einem Großdeutschland widersetzte sich die Schweiz mit der sogenannten geistigen Landesverteidigung [5, 108].

Als Symbol für die kulturelle Identität der Deutschschweiz und als wichtiges Unterscheidungsmerkmal erfuhr der Dia-

lekt eine starke Aufwertung. Auf dem Höhepunkt dieser Mundartwelle wurde sogar die Schaffung einer selbständigen alemannischen Schriftsprache verlangt. Dieser Vorschlag stieß allerdings auf einhellige Ablehnung. Zu gewichtig wären die Nachteile für die Deutschschweiz, wenn sie sich von der großen hochdeutschen Sprachgemeinschaft abkapseln würde, ganz abgesehen von der Zumutung, die ein solcher Schritt für die nichtdeutschsprachige Minderheit in der Schweiz darstellen würde.

#### Literaturverzeichnis

1. Deutsch der Schweizer. Zur Sprach- und Literatursituation der Schweiz (1986). Hrsg. von HEINER LÖFFLER. Aarau, Frankfurt a.M., Salzburg (Reihe Sprachlandschaft 4).
2. BAUR, ARTHUR (1983): Was ist eigentlich Schweizerdeutsch? Winterthur.
3. HAAS, WALTER (1982): Die deutschsprachige Schweiz. In: Die viersprachige Schweiz. Hrsg. von Robert Schläpfer. Zürich, Köln.
4. HOTZENKÖCHERLE, RUDOLF (1984): Die Sprachlandschaften der Schweiz. Hrsg. von NIKLAUS BIGLER und ROBERT SCHLÄPFER unter Mitarbeit von ROLF BÖRLIN. Aarau, Frankfurt a. M., Salzburg (Reihe Sprachlandschaft 1).
5. MEYER, KURT (1989): Wie sagt man in der Schweiz? Wörterbuch der schweizerischen Besonderheiten. Mannheim, Wien, Zürich (Duden Taschenbücher 22).

---

**AUSTRALIAN SLANG**


---

**Gorokhova I.V.,**

 PhD, associate Prof. of English Philology Department  
 National Pedagogical Dragomanov University

**Musaieva M. B.,**

 student of English Foreign Philology  
 National Pedagogical Dragomanov University
 

---

*This article is dedicated to the problem of investigating Australian slang and its origin. The purpose is to consider lexical features of Australian slang and its types. The subject of the study is an analysis of the phonetic, grammatical and lexical-semantic features of the Australian slang.*

**Keywords:** slang, rhyming slang, professionalism, jargon, dialect.

Scientists differently determine the status of AusE. It is considered as a variant of the English literary language, like AmE and BrE; as a territorial dialect or as an independent national language. There is an opinion that the main problem of the English language in Australia is not so much the problem of the variant or dialect as the problem of the accent, which means dialect whose main differences from the language take place in the field of phonetics. However, this issue has not been adequately covered. The interpretation of the term “slang” is quite controversial in linguistics literature. Some scholars view slang as a component of the subjective lexical layer in line with professionalism, slang, dialecticism; others consider slang as a more general concept, sometimes identifying it with the notion of “social dialect”; others consider slang in the context of English language only. Some scholars divide the English language into two different languages: the Standard English language and slang. This fact proves that slang comes to be a very

numerous part of English. Slang covers a lot of drawbacks of the English language and it is one-third part of the colloquial speech. There are a lot of debates about this phenomenon. Most of the teachers consider slang to be the vulgar part of the language. They state that only the uneducated part of the Americans uses slang words. It results into consideration that slang is not worth studying at all. [1] Here is a table of slang expressions in comparison with the British English.

In general, the problem involved the study of slang such scholars: E. Partridge, S.B. Flexner, W. Freeman, A. Barrera, C. Leland, I.R. Halperin, W. J. Burke (Burke), V.A. Hamsters, I.V. Arnold, T. Soloviev and others.

Toner, in particular, indicates that roughly the second half of last century slang term became the accepted value for the spoken language (“*illegitimate*” in colloquial speech), whereas before 1850 the term referred to all kinds of “vulgar speech”.

I.V. Arnold points out that slang – includes only spoken words and expres-

**Table 1.**  
Australian slang expressions

Australian slang	British English
Ace!	excellent!
Ankle biter	small child
Avos	avocados
Back of Bourke	a very long way away
Bikkie	biscuit
Billy	teapot; container for boiling water.

sions with rude or facetious emotional color (not adopted) in the standard language. [2]

I.R. Halperin offers understood as slang – the layer of vocabulary and phraseology, which manifests itself in the living spoken language as spoken of neologisms, which are easily transformed into a layer of common colloquial literary vocabulary. His argument is based on a study of lexicographic litter: the same word in different dictionaries is given to the litters “*slang*”, “*vernacular*” or without any litter that seems to be evidence in favor of the literary norm. Therefore, I.R. Halperin did not admit the existence of slang as a stand-alone category, proposing to use the term “*slang*” as a synonym for the English word “*jargon*” [3].

I.R. Halperin’s argument does not seem too convincing is due to a lack of elaboration of lexicographical litter: lack of coordination in this case can be explained not so much the style as features of each approach to the problem lexicographer.

Slang is informal, nonstandard words and phrases, generally shorter lived than the expressions of ordinary colloquial speech, and typically formed by creative, often witty juxtapositions of words or im-

ages. Slang can be contrasted with jargon (technical language of occupational or other groups) and with argot or cant (secret vocabulary of underworld groups). Webster’s “*Third New International Dictionary*” gives the following definition of the term:

**Slang:**

1. *Language peculiar to a particular group as:*

the special and often secret vocabulary used by a class (as thieves, beggars) and usually felt to be vulgar or inferior: argot;

the jargon used by or associated with a particular trade, profession, or field of activity.

2. A non-standard vocabulary composed of words and senses characterized primarily by connotations of extreme informality and usually a currency not limited to a particular region and composed typically of coinages or arbitrarily changed words, clipped or shortened forms, extravagant, forced or facetious figures of speech, or verbal novelties usually experiencing quick popularity and relatively rapid decline into disuse.

The “*New Oxford English Dictionary*” defines slang as follows:

a) the special vocabulary used by any set of persons of a low or disreputable



character; language of a low and vulgar type;

b) the jargon of a certain class or period;

c) language of a highly colloquial type considered as below the level of standard educated speech, and consisting either of new words or of current words employed in some special sense.”

Another definition of slang, which is worth quoting, is one made by *Eric Partridge*, the eminent student of the non-literary language.

“Slang is much rather a spoken than a literary language. It originates, nearly always, in speech. To coin a term on a written page is almost inevitably to brand it as a neologism which is either be accepted or become a nonce-word (or phrase), but, except in the rarest instances, that term will not be slang” [4].

It is common amongst Australians to shorten the names of places, people, companies, etc. Some of these terms are regional others are in relatively widespread use [5]. Many terms derive from company or brand names others derive from rhyming slang or the use of diminutives. At our research we can separate some groups of Australian slang, for example: ordinary life (food, clothes), names of Australian flora and fauna, names of sport activities.

#### Ordinary life (food, clothes)

Aussies dress the same as most people do, we just have different names for things. Unless you're going skiing, you won't need a heavy coat if you're used to cold weather. Where foodstuffs are concerned, Australian slang tends to be more closely related to the British vocabulary, for ex-

ample, the term *biscuit* is the traditional and common term rather than the American terms *cookie* and *cracker*. As had been the case with many terms, *cookie* is recognized and understood by Australians, and occasionally used, especially among younger generations. In Australia the term *chips* is used for what Americans call *French Fries*, as with British English. In Australia *chips* is also used for what are called *crisps* in the UK, this second usage also being the American English term for crisps. The distinction is sometimes made through the adjective *hot*. The term *French Fries* is understood and sometimes used by Australians. US restaurants such as McDonalds continue to use the term *French Fries* in Australia [6].

#### Australian flora and fauna

Australia – a country of exotic animals, many of which represent the fifth continent. *Kangaroo, lyrebird, dingo, emu, platypus, echidna, koala and many others*. These terms do not require translation, although from a linguistic point of view, of some interest. For example, the word was borrowed by members of the kangaroo Cook's expedition in 1770 from the language of Aborigines, who inhabited the east coast of Australia. However, when present in the first wave arrived in Sydney settlers, the latter were surprised to find that word kangaroo to the local population is not familiar. Was found that in the different tribes, “*kangaroo*” means a variety of animals. Only a few decades the word kangaroo naturalized in English Australians. According to the model kangaroo in Aboriginal language formed a group of words borrowed into AuE and

meaning of various animals (*potoroo, wallaroo; formed by analogy with: Jackeroo – granger; jillaroo – country girl*).

An indicator of tightness in the vocabulary words kangaroo Aw serves it certain derivational activity. Well known a series of stable slang phrases from the kangaroo as a reference words: *kangaroo droop or kangaroo hop* – pose or walking women; *to have kangaroo in one's top paddock* – about a man who did not all at home; *to kangaroo a car* – to drive the car in spurts; Kangaroo dog – Australian whippet breed of dog. Interesting fate the *kangaroo court* – “comedy the court”. In the mid-19th century it became popular as a slang word in American English. Gradually phraseologies established in the American vernacular English, and after became part of a reduced literary vocabulary. In recent decades, slang *kangaroo court* was reintroduced in Australian English.

Typical Australian slang are: “*laughing jackass*” – huge halcyon, make sounds resembling laughter; “*bandicoot*” – opossum; “*brumby*” – untamed wild horse; “*freezer*” – sheep for export; “*barraconda/king barracouta*” – snake king barracuda.

#### Names of sport activities

Australian people like playing sport and to be active, so it's no wonder they have a lot of slang words connected with this topic. For example *to barrack*, invariably a sporting team (typically rugby league or Australian rules football), for example, in Australian English means *to hoot or cheer in support of something*. Identical to the US “root”. (Note that the word “root” in Australia is coarse slang

for sexual intercourse.) For example: “who do you barrack for?” Almost the exact opposite of the (now rare) British usage of barrack, that is *to denigrate*: to jeer or hoot against something, such as a sporting team. *Football* The word *football* or its shortened form *footy* is used by Australians for several different codes of football or the ball used to play any of them. Australians generally fall into four camps when it comes to the use of the word. Systematic grouping of slang in the lexical-semantic level is also evident in the field of sports terminology. A characteristic example in this regard is multifunctional lexeme “*surf*”, which served as the main intensive education in Australian English terms.

According to the Oxford dictionary, “*serf*” is used mainly in two ways: surf wave, surf is knowledgeable about the reefs, or the wave rolled on shore, foam, spray, formed during the surf.

For some time, “*serf*” and “swim” existed, being ideographic synonyms. At present, the verb “*serf*” in fact supplanted the use of the doublet form of “swim”, enriched by the values inherent in the latter. Therefore it is considered the norm, when the Australians say, for example, “*we surfed*” instead of “we swam” or “bath”. This does not necessarily mean that the bathing place in stormy weather.

From swimming in the ocean in Australia is linked national sport – swimming on the boards. Thus came the term “surf-riding”. With the advent of the term matrix terminology, refers to these sports, was quickly filled by setting in motion other “related” tokens, and forming a significant

semantic and terminological field.

Australian rhyming slang is different from British and has a national specificity, that is, national realities are played, names: Captain Cook – a look; Steak and Kidney – the city of Sydney; Smellbarn – the city of Melbourne; Ned Kelly – the belly; north Sydney = the kidney; River Murry = curry; Swanee Rivers / Swaneees = the shivers; Botany Bay = to run away; dawn frazer = a razor; Germaine Greer = a beer [the Australian writer Germaine Greer]. Carrying out the division into general and special slang, many linguists write about the blurring of the boundaries of slang. It is noted that important is the understanding of slang as a generic concept. Rhyming slang in the Australian version of English language has both universal features, and idioethnic. Often rhymed slang becomes so widespread, which goes into the sphere of general slang.

Slang is dynamic and constantly evolving. Therefore, it needs to replenish. It is believed that the primary source of new slang are the people themselves who use slang – it's the musicians, computer scientists, teenagers, parents of those who use slang, as well as “experts” or slang collectors.

In order to efficiently and fully explore the phenomenon of slang should provide features that distinguish it from similar phenomena in the English lexicology – slang, dialect, and professionalism. The

specificity of slang than in jargon and professionalism is the following: in contrast to a system of slang, common to all the speech of native speakers, regardless of their affiliation to certain social or professional groups, and professional jargon are just lexical level with a narrow field of use. Furthermore, in contrast to slang words, reflecting, as a rule, dialectal vocabulary and slang words are extremely professional mobility of its members and values: the same word depending on the nature of professional jargon, dialect, or may act as the different terms, respectively, endowed with different values.

#### Literature:

1. Partridge, E. *Slang Today and Yesterday* / E. Partridge. – L: Routledge and Kegan Paul, 1979. – 3-12 p
2. Арнольд И.В. *Стилистика современного английского языка: (Стилистика декодирования): [Учебное пособие для студентов педагогических университетов по специальности «иностранные языки»]* / И.В. Арнольд. – 3-е издание – М.: Просвещение, 1990. – 300с.
3. Halperin I.R. *English Stylistics* / I.R Halperin – М.: High school, 1981. – 295 с.
4. Jonathan Green, Cassell and C. Cassell's *Dictionary of Slang*. 1988-708p.
5. N.V. Pavlova and Y.A. Kuleshova, *Slang as a Part of the English Language*. – English 2003 №32-р.5-10
6. *A Historical Dictionary of American Slang* (2006), ed. Robert Beard, alpha Dictionary.com <http://www.alphadictionary.com/slang/>

## ЕТНОКУЛЬТУРНА СИМВОЛІКА ОБРЯДОВОЇ АТРИБУТИКИ ТА ПРЕДМЕТІВ ТКАЦТВА



**Ткачук Н.О.**

ст. викладач кафедри інформаційної діяльності та медіа-комунікацій  
Одеського національного політехнічного університету

*Дана стаття входить в коло сучасних етнолінгвістичних досліджень, а зокрема, присвячена вивченню тих мовних одиниць, які позначають культурні коди, національно-специфічні концепти та символи, особливо ті, що якнайтісніше пов'язані з життям і побутом народу, різноманітними реаліями та елементами матеріальної й духовної культури.*

**Ключові слова:** етнолінгвістика, символ, ритуал, обрядова атрибутика, ткацтво.

*This article is a part of modern ethnolinguistic studies, and in particular, it is devoted to the study of those linguistic units that denote cultural codes, national-specific concepts and symbols, especially those that are most closely associated with the life and the way of life of the people, with various realities and elements of material and spiritual culture.*

**Key words:** ethnolinguistics, symbol, ritual, ritual attributes, weaving.

Як свідчать результати актуальних культурологічних досліджень, речі в системі традиційної культури зв'язують собою матеріально-предметну та ідеально-духовну сфери діяльності людини. З найдавніших часів контакти людини з навколишнім світом великою мірою опосередковувались предметним середовищем. Рукотворне оточення людини втілювало весь її життєвий і творчий досвід та сукупність уявлень про світ, а відтак і речі, якими користувалась людина, виступали мовчазними хранителями інформації, що визначала і зміст традиційної культури в цілому. Будучи творцями практично всіх речей (житло, одяг, знаряддя праці), людина ними означувала себе, свій рід, своє село на противагу іншим і чужим. Такі речі, визначені

людськими потребами, в той же час бачилися символами і ознаками таких общин [7, 452].

Отож і дійсність відкривалась людям через речі та дії з ними. Як відомо, часто і назви багатьох, виготовлених людиною речей, пояснювали їх утилітарне призначення. В багатьох випадках побутова «потрібність» речі базувалася на відомому принципі називання речей, що притаманний багатьом архаїчним індоєвропейським культурам: покривало, настольник, налавник, завіска, рушник. Таким чином, предметно-дієві характеристики навколишнього світу робили його простим і осяжним.

Світобачення різних етнічних груп не є тотожним. Поступова інкультурація індивідуума – засвоєння ментальних

структур, формул мислення, стереотипів поведінки, культурних символів – сприяє формуванню на базі персональних уявлень етнічно узгоджених механізмів вербалізації реальності. Таким чином, слово-назва стає національномовним феноменом [6, 55].

Отже, метою даної наукової розвідки є окреслити загальні принципи етнокультурної символізації обрядової атрибутики та предметів ткацтва.

У сфері культури сприйняття предметного світу мало свої особливості. У кожній речі через її форму, специфіку виготовлення та використання реалізувалися не лише практичні потреби суспільства, а й широке коло міфологічних образів та архаїчних магічних уявлень, відображаючи його внутрішній, духовний світ. Тому речі завжди виступали носіями специфічної життєво-важливої інформації та сакральних знань, своєрідного Всесвіту, згорнутого до розмірів обрядового атрибуту. В обрядовій сфері українців зміст речей визначався єдністю їх реального і міфологічного змісту – штучно нав'язаного їм людиною шляхом певних асоціацій та аналогій. Особливість побутування таких речей в культурі полягала в тому, що вони створювалися в умовах ритуалу і викривалися у відповідних ритуальних контекстах, як специфічні «речі міфу». І саме міф першотворення та архаїчні магічні уявлення пов'язані з такими предметами і санкціонували предметам потенційно невичерпну глибину їх символічних змістів, а разом з цим і магічних функцій. Сакралізуючись та-

ким чином, звичайні речі набували символічної домінанти і тепер вживалися, передусім, як культурні знаки.

Звідси й особливе ставлення носіїв традиції до невеликої кількості специфічних обрядових атрибутів, пов'язаних з «домінантними» символами (Дерево Життя, Велика Мати, Змій, Пуповина та ін.), які центрували світогляд, моделювали таємничий і непізнаний Всесвіт, впорядковували відносини людини з довкіллям. Певною мірою це стосується й ряду виробів жіночого домашнього виробництва. Деякі обрядові атрибути, як нитки, мотузки, пояси, рушники завжди сприймалися носіями традиції, як специфічні «живі» знаки – суб'єкти комунікації, котрі слугували людині інструментом пізнання природи, її освоєння і перетворення [3, 19]. Міфологічна семантика цих предметів постійно варіювалась доповнювалась і розкодовувалась їх творцями у численних сімейних і календарних обрядах.

Саме в них «записано» всі наші етнічні національні спорідненості та відмінності, регіональні особливості та різноманітні породження внутрішніх і зовнішніх історичних впливів. Адже з найдавніших часів текстильні вироби мали своє місце і функцію у селянських господарствах, у традиційному способі життя, у будні і в свята.

Таким чином, речі створені людиною, стають фактом культури оскільки відповідають не тільки утилітарно-практичним, а й певним ідейно-символічним критеріям [2, 218]. Цю думку підтверджує й український

дослідник О.В. Курочкін, констатує, «що безпосередньо взяті з навколишньої природи чи виготовлені рукою людини, предмети перетворюються в обрядовий атрибут, а це і є, по суті, процес символізації, де той чи інший матеріальний предмет, залежно від ситуації, отримує певне умовне загальноприйняте значення і стає вже елементом духовної культури» [4, 144]. Так у весільному обряді звичайні свічки, зв'язані разом червоною ниткою, стають символом єднання двох родів, а рушник, постелений під ноги молодим, – символом достатку і щастя. Звичайно, не кожний предмет може бути знаком, а лише той, що виступає в ритуалі замість інших предметів як їх представник, отримує внаслідок цього статус знака або знака-образу, а відтак стає носієм міфологічного змісту, виконуючи свої логічні, з точки зору носіїв традиції, символічно-магічні функції.

Отже, в ритуальній сфері образний предметний знак (символ) виступав замість інших предметів чи явищ відносно яких мала місце комунікація, при цьому обов'язковою умовою було те, що він мав нагадувати конкретний предмет чи абстрактний образ, на який вказувалося. При цьому, ще О.О. Потєбня відзначав, що у природі творення предметних символів важлива роль належить уявленню, як головній ознаці, яка пов'язує образ зі значенням першообразу. Також, очевидно, й те, що поруч з функціональністю предметного символу, зоровий образ займає головне місце у його сприйнятті.

Проте, необхідність для носіїв традиції об'єднувати в символи з часом все більші й більші «фрагменти дійсності», очевидно, спричиняла все абстрактніший характер (в порівнянні з первісним) кожного нового предмету-знака, що входив до культової системи. А тому і кожний предмет-знак мав подвійну приналежність: певну – до реальності, з однієї сторони, та до символічної обрядової системи – з іншої. Звідси випливає закономірний наслідок: чим слабше прив'язаний знак до предмета, який він репрезентує, тим простіше оперувати ним всередині обрядової системи, і такий символ з часом набуває все більш абстрактного характеру [5, 50]. Характерним прикладом такого абстрактного предмету-образу, є «обидений» рушник, що використовується в обрядах викликання дощу. Тут він ізоморфний щодо репрезентованого ним образу Всесвіту і містить у собі довільно вкладені в нього абстрактні ідеї схожості, представлені вишитою на ньому моделлю світу: низ, середній світ, небо, солярні знаки, Дерево Життя та ін. Цікаву думку, дотичну до цього твердження, висловив К. Леві-Стросс: «Ритуал не є реакція на життя, а є реакція на те, що з життя зробила думка. Він не відповідає безпосередньо ні світові ні досвідіві. Він відповідає лише тому образу, яким людина усвідомлює світ» [1, 57]. Очевидно, саме тому в традиційній культурі й обрядові предметні символи часто виявляються досить необхідними і навіть реальнішими від того, що вони означають.

Як засвідчують результати досліджень сучасних науковців, глибокий міфологічний зміст найчастіше вживаних предметних символів, які використовуються в обрядах, виявляється похідним від найдавніших світоглядних уявлень та архаїчних прийомів, що базуються переважно на принципах дії імітативної, очисної, контактної та інших типів первісної магії. При цьому, глобальну специфічну спрямованість давнього міфопоетичного мислення носіїв традиції завжди визначала перемога Космосу над Хаосом. Фольклорні та етнографічні матеріали виявляють той факт, що їх пізнавальний пафос в цілому був «підпорядкований гармонізуючій і впорядковуючій цілеспрямованості, орієнтований на такий підхід до Всесвіту, при якому не допускаються найменші елементи його хаотичності і невпорядкованості» [3, 228]. Відповідно і у звичаєво-обрядовій системі будь-яка дезорганізація теж розцінювалась як недопустиме відхилення від норми.

Таким чином, за цих умов правильно зорієнтуватись, визначити стратегію поведінки людині допомагало її рукотворне оточення, а сакралізовані в ритуалі речі-знаки виступали зримими маркерами просторово-часових і соціально-ієрархічних сакральних відносин. Домінантні предметні символи володіли потужним семантичним полем, яке породжувало споріднені образи різних рангів, втягували у сферу свого впливу сторонні образи, піддаючи їх необхідним змінам. В ритуальній сфері, такі пред-

мети, наділялись високим семіотичним статусом, конституювали простір, заповнювали його, маркеруючи ті чи інші точки просторово-часового континууму. Семантичні поля їх значень перекривались, що створювало можливість для їх різноманітного перекодування, пояснення одного через інше, а відтворення універсальних міфопоетичних образів і моделей багатьма різними способами забезпечувало надійну передачу традиційних знань у просторі і часі.

### Література

1. Архаический ритуал в фольклорных и раннелитературных памятниках / [В.Н. Топоров, Л.М. Ермакова, Я.В. Васильков и др.]. – М.: Наука, 1988. – 329с.
2. Байбурин А.К. Семиотический статус вещей и мифология // Материальная культура и мифология: [Сб. МАЭ]. – Т. XXXVII. – Л.: Наука, 1981. – С. 215–226.
3. Босий О. Священне ремесло мокоші. Традиційні символи і магичні ритуали українців (Типологія. Семантика. Міфоструктури). – К.: Інститут етнології, фольклору та мистецтвознавства ім. М.Т. Рильського Національній академії наук України, 2004. – 210 с.
4. Курочкин А.В. Растительная символика календарной обрядности украинцев // Обряды и обряд. фольклор. – М.: Наука, 1982. – С. 138–163.
5. Соломоник А. Семиотика и лингвистика. – М.: Молодая гвардия, 1995. – 343с.
6. Ткачук Н.О. Мотиваційні процеси при номінації птахів в українських пісенно-обрядових текстах // Актуальні дослідження суспільних наук. – 2017, № 2. – С. 51-59.
7. Українські народні пісні в записах Зоріана Долєнги-Ходаковського (З Галичини, Волині, Поділля, Придніпрянщини і Полісся). – К.: Наукова думка, 1974. – 782 с.

## THE FUNCTIONING OF THE TIME FORMS OF THE ENGLISH VERB IN THE MODERN LITERATURE TEXTS

---

**Olena Tytarenko,**

Ph.D., Professor of English Philology Department National Pedagogical Dragomanov University Ukraine, Kyiv

**Olexander Liulka,**

post-graduate student of English Philology Department National Pedagogical Dragomanov University

---

**Abstract.** *Recently the attention of the researchers is increasingly drawn to the problem of the category of time. This phenomenon is logically conditioned, because of its importance for the theory of linguistics, the practice of foreign languages teaching and language proficiency.*

**Purpose.** The purpose of our study is to add new information about the functioning of the grammatical field of time in the English language system and to detect semantic dependence between the time forms usage of the verb.

**Methods.** The method of statistical analysis is used for the discovery of the time forms usage. According to the method the reliable information about the connection between the linguistic phenomena of the different levels are based on the objective data.

**Results.** The results of the article is in getting the valuable data about the verbal time forms usage dependence from their paradigmatic and semantics. Also, it was discovered that certain time forms of the verb are dominant in the literature functional style. It should be noted that for the grammatical field of time the verb is characterized by a different structure depending on those functional styles in which the research is conducted.

**Keywords:** English verb, literature style, grammatical time form, semantic subclass, English literature, etymology.

**Introduction.** Recently the attention of the researchers is increasingly drawn to the problem of the category of time. This phenomenon is logically conditioned, because of its importance for the theory of linguistics, the practice of foreign languages teaching and language proficiency. Such a form of matter which explains time is called objective-real. A special form of unity consists of categories, which are expressed on two levels: linguistic and conceptual. These categories include time,

space, and movement. There is a need to study the usage of grammatical time forms of the English verb in literature style to understand the role of time in it. This article is devoted to the construction of a grammatical field of time in the verbal system of English. It analyzes the connection between semantics and temporal forms.

**Purpose:** The purpose of our study is to add new information about the functioning of the grammatical field of time in



the English language system and to detect semantic dependence between the time forms usage of the verb. The research is carried out by analyzing the frequency of the usage of semantic subclasses in the time forms of verbs. There is the construction of a grammatical field of time in the verbal system of English, the allocation of semantic groups of verbs and the discovery of the presence or absence of a connection between the lexical semantics of the verb and the temporary semantics of time forms.

**Methods:** The research material includes the literature style texts of British and American writers of the 20th century (70-90s). The method of statistical analysis is used for the discovery of the time forms usage. According to the method the reliable information about the connection between the linguistic phenomena of the different levels are based on the objective data. The reason of the statistical method usage is to establish the absence or the presence of a connection between grammatical time forms of the verb and its semantics.

The explanation of the semantic factor influence on the usage of time forms of the English verbs and the systematization of the linguistic material is given on the basis of the descriptive linguistic method. The identification, selection and structural interpretation of the linguistic units of the text are revealed on the basis of discrete and categorical analysis.

## Chapter 1.

The definition of time is quite various because it might be perceived as: real,

conceptual, perceptual or linguistic. Depending on this, time will be considered as the form of existence of the universe, the form of reflection in human consciousness, the form of subjective reflection of time processes or the form of manifestation in the language.

The analysis of many scientific works showed that the notion of linguistic time is realized both as a time being of the language, and as a way of expressing time concepts. In the first case, according to the provisions of F. de Sossur, time is understood as a special form of matter that is constantly in development (Benvenist, 2010, pp. 234-239). In the second case, if you're looking for determination of the time it is important to pay attention to those units of speech, which is inherent in the importance of temporality. Some grammatical forms are belonging to such units on a morphological level. Syntactic constructions belong to them at the sentence level. Lexical units with the value of temporality belong to them at lexical level. Conceptual time definition and means of linguistic representation are correlated with each other. Accordingly, it is possible to highlight certain aspects of the problems of temporality. These include paradigmatic or syntagmatic, synchronic or diachronic, functional-semantic, and onomasiological or semasiological aspects.

The interpretation of the time category in English is possible because of the Past and Present Tenses usage. The origin of this phenomenon occurred because of the fact that the forms of time are synthetic. These two forms of time is a core of the time category but it might be presented

by such forms as: Past Simple, Present Simple, and Future Simple as well. According to A.K. Korsakov, the English Verbs can be characterized by sixteen time forms. These forms are a reflection of the two aspects and two types of the relationship in time. The English verbal time forms consist of the two types of meanings: basic and secondary. The basic type of meaning is oftenly used and the secondary type of meaning is rarely used. The analysis of these types of meanings lead us to such conclusions as:

a) The Continuous forms of the English Verbs such as: Past Continuous and Present Continuous are considered only as a matter of action that takes place at a particular time period or a moment of time. Future Continuous form can be found in such meaning very rarely. The fact is due to the meaning of the future action which might happen in a particular moment of time in future.

b) The Past Indefinite form is used to transfer a categorical definition in the class of undefined verb forms. G.G. Pocheptsov marked three types of the form transfer to the text:

- the transfer of the object's condition in a particular moment of past;
- the transfer of the sequence of actions in the story;
- the transfer of the repetitive actions according context.

The main meaning of the Present Indefinite form is the constant repetitive action. I.P. Ivanova noted that you shouldn't count only Future Indefinite in the system of the indefinite tenses.

c) The fact of the dominance of one

action above another in text transfer by Past Perfect and Present Perfect tenses. Future Perfect has the other function.

The category of future or the special meaning of the future tense is very important for the temporal verbal system. It must be noted that in contrast to present and past tenses, the future tense does not express the real or unreal facts (Korneyeva, 2000, pp. 112-113). The expression of the certain situation realization degree happens because of the future tense. There is no category meaning in such English Verbs as: may, can. The category form for different verbs is analytical.

There is an interesting fact that the Future in the Past status doesn't have one explanation even nowadays. L.S. Barkhudarov didn't even explore this tense form. It is well-known information that Future in the Past tense can be characterized by usage of the modal English verbs such as: would, should. Scientists define such modal situations as analytical verbal form (conditional form). The main scheme of the temporal forms may contain form of the Future in the Past. It means that there is a possibility of the next seme of action realization and this realization is considered in relation to a certain moment.

According to the style classification of I.P. Galperin it should mark such functional style as: literature. He defined the functional style (language style) as a textual formation the basis of which is the consolidation of the qualitative features of the linguistic texts. The formation is characteristic of a particular sphere of communication and a specific field of human activity. In general terms, the functional

style of the language is considered by O.S. Akhmanova, as a functional type of literary language, the characteristic features of which is a collection of linguistic means and certain methods and principles of their choice. Such principles are based on the content, purpose of the statement and its functions.

In the process of comparing the usage frequency of the linguistic units it is possible to use the invariant model of the functional styles. In other words, it is possible to separately distinguish the mediated frequencies of the studied units. The basis of this model is data on the average ranges of the empirical frequencies in the investigated style and the amount of the empirical frequencies of the English verb time forms. These verb forms are divided into the semantic subclasses.

The result of the grammatical analysis of the usage frequency of the English verb grammatical time forms in the literature functional style shows a certain degree of connection between the time form and the functional style of modern English. The positive deviation of the empirical data from the theoretically anticipated in the literature functional style can be called those that can be seen in such grammatical forms of time as: Future Perfect in the Past, Past Indefinite, Past Perfect, Future Indefinite in the Past, Past Continuous and Past Perfect Continuous.

The negative deviation of empirical data from the theoretically expected can be found in the following forms: Present Perfect, Future Indefinite and Present Indefinite. The negative deviation is showing the fact that there are no positive rela-

tionships between the grammatical time forms and the literature functional style. Since for such grammatical time forms as: Future Perfect Continuous in the Past, Future Perfect, Future Continuous in the Past and Future Perfect Continuous, there was not enough empirical data for calculations, statistical calculations hadn't been made. The grammatical forms of the Past Tense are dominant for the literature functional style.

A large number of scientific works are devoted to the peculiarities of different layers of English verbal vocabulary. The layers include the united by paradigmatic principle lexical units. Some scientists tried to divide the paradigm of the verb into certain segments (Levitskiy, 2007, pp. 97-99). The segments were represented by lexical-semantic groups or lexical-semantic classes. According to research of G. E. Yurchenko, it is possible to distinguish two types of English verbs classification by semantics. In the first type, the classification is based on the lexical meaning. In the second type, the classification is based on the obligatory valency of the verbs. The second type of classification points to the semantic commonality of the verbs in a subclass.

The using of the semantic-grammatical distribution and semantic deployment methods helped G.G. Slynitsky to distinguish three semantic classes of the English verbs. He named the classes as: "Movement", "Action" and "Process".

The classification of the syntactically relevant and semantically connected verbs in the English language was made by B. Levin. According to this classification, all

possible verbs are divided into forty nine semantic classes.

It became possible to study the dependence of the grammatical time forms usage on the English verb semantics because of the B. Levin classification. There are certain disadvantages of this classification, but at the same time it is the most detailed and complete one among domestic and foreign classifications.

It has been analyzed more than seven hundred verbs. As a result, twenty semantic groups of the English verbs were distinguished. Scientists such as G. E. Yurchenko and G.G. Silnytskyi in their research created a certain terminology. In particular, selected groups are named as: "semantic subclasses" or "semantic groups".

It is important to note that statistically significant relationships with the time forms of the verb are inherent not to all the selected semantic subclasses. Thus, such subclasses as "action / result", "load / cover", "measure / cost", "physiological process", "allocation of sounds," "moving objects" and "orientation," do not have such connections. This condition can be explained by three factors. The first factor is the predominance of the theoretically expected values over empirical data. The second factor is the inadequate total number of the verbal expressions in some classes. The third factor is the small difference between empirical data and theoretically expected values which are smaller than the critical indicator.

There are thirteen semantic subclasses in the literature functional style. These subclasses are characterized by the presence of the positive statistically significant

connections with the temporal forms of the English verb. There is a decrease in the number of the grammatical time forms which are characteristic of such connections. An example of this can be the exclusion of such a grammatical time form as: Present Perfect Continuous.

In his scientific works J. Trir theoretically interpreted the 'field' term in the language or 'semantic field'. The semantic field was not the only one of its kind. There were distinguished: associative, morphosemantic and grammatical fields. The term "associative field" was introduced by S. Ballie. A characteristic feature of this term is the study within the framework of psychology and psycholinguistics. The term "morphosemantic field" was introduced by P. Giro. A characteristic feature of the term is the semantic closeness of the elements and the presence of a common ground or affix. The term "grammatical field" was introduced by M.M. Guhman and O.V. Bondarco. A characteristic feature of this term is the condition field.

**Conclusions.** The analysis of the literature functional style had shown the usage of five tense forms. It was impossible to get the empirical data on such tense forms as: Future Perfect Continuous, Future Continuous in the Past and Future Perfect Continuous in the Past. Thus, it should be noted that they are rarely used in modern English language. The quantitative methods were used to distinguish the features of the English verbal time forms usage in the literature functional style. The most dominant time forms at the literature text were forms of the Past

Tense and some other forms such as: Future Perfect Continuous in the Past, Future Continuous in the Past ta Future Perfect Continuous.

Thus, we had analyzed the usage of the English verbal time forms in the literature functional style. As a result of this analysis, we had gotten valuable data about the verbal time forms usage dependence from their paradigmatic and semantics. Also, it was discovered that certain time forms of the verb are dominant in the literature functional style. It should be noted separately that for the grammatical field of time the verb is characterized by a different structure depending on those functional styles in which the research is conducted.

#### References:

1. Benvenist, E. (2010). *Obshchaya lingvistika: Per. s fr.* [General linguistics: translated from French]. Moscow: Knizhnyy dom «Librokom» P. 448.
2. Bilyns'kyy, M. (2003). *Shchil'nist' ta zv'yaznist' synonimiky anhliys'koho diyeslova.* [The density and connectivity of the English verb synonymy]. Chernivtsi: Naukovyy visnyk Chernivets'koho universytetu. Ed. №155: Hermans'ka filolohiya. pp. 20-31.
3. Holyanych M.I. (1997) *Vnutrishnya forma slova i khudozhniy tekst.* [The internal form of the word and literature text]. Ivano-Frankivs'k. – P.178.
4. Il'chuk, E. (2001). *Nekotoryye tipy vospriyatiya v angliyskoy yazykovoy kartine mira.* [Some types of perception in the English language world picture]. *Lingvistika na rubezhe epokh: Idei i toposy.* Moscow. pp.28-45.
5. Kiyak, T. (1988). *Motivirovannost' leksicheskikh edinit: kolichestvennyye i kachestvennyye kharakteristiki.* [Motivation of the lexical units: quantitative and qualitative characteristics]. L'viv. P. 160.
6. Korneyeva, E. (2000). *Grammatika angliyskogo glagola v teorii i praktike: Vremya, vid, vremennaya sootnesennost', zalog, nakloneniye.* [Grammar of the English verb in theory and practice: Time, form, temporal correlation, pledge, inclination]. Saint Petersburg: Soyuz. P.448.
7. Lapshina, M. (1998). *Semanticheskaya evolyutsiya angliyskogo slova.* [Semantic evolution of the English word]. Saint Petersburg. P. 160.
8. Levitskiy, V. (2007). *Kvantitativnyye metody v lingvistike.* [Quantitative methods in linguistics]. Vinnitsa: Nova Kniga. P. 264.
9. Evans V. (2005) *The Meaning of Time.* Cambridge: Cambridge University Press. № 41. – pp. 33–75.

## FUNKTIONEN DES WERBUNGSTEXTES

---

### **Корнева Н. А.**

Доцент, кандидат филологических наук  
Доцент кафедры немецкого языка и литературы ННУ  
имени В.А. Сухомлинского

### **Венедиктова Н.С.**

магистр специальности Филология.  
Язык и литература (немецкий)

---

*Schlüsselwörter: Werbung, Werbungstext, kommunikative Funktion der Werbung, Bewertung, phatische Funktion der Werbung.*

**Keywords:** advertisement, advertisement text, communicative function of advertisement, evaluation, fatish function of advertisement.

Die Massenmedien in der modernen Welt spielen die besondere Rolle. In dieser Sphäre ist die Werbung eine wichtige Komponente, die die Kette der kommunikativen Funktionen und der Aufgaben erfüllen lässt. Deshalb hat der Begriff "die Werbung" wahrscheinlich mehrere Aspekte und Weise der Deutung. Einerseits, es handelt sich um den kommunikativen Prozess oder die Tätigkeit. Andererseits – um die Varianten der Schöpfung des Werbeproduktes – Video, Audio oder Text. Als Objekt der Forschung interessiert der Werbungstext mehreren ausländischen und einheimischen Sprachwissenschaftler. Sie untersuchen die Wahl der bildlichen Mitteln [4], lexikalische Besonderheiten des Werbungstextes [5], kulturelle Eigenschaften der Werbungsschöpfung [6] und andere.

In diesem Artikel versuchen wir solche Frage zu beantworten: welche Funktionen erfüllen Werbung und Werbungstexte in der Damenmode auf dem Material der deutschsprachigen Texten. Diese Frage ist wenig erforscht aber ist sehr aktuell. Die

Frage berührt den Aspekt der Emotionalität im Werbungstext und konzentriert sich nicht nur auf Informationssprachmittel oder auf Mitwirkung zwischen Kommunikanten in der Modewelt, sondern auch zeigt die Pragmatik der Werbung und zwar Bewertung und Gefühlswirkung auf Adressat.

Die Frage der Hauptfunktionen der Werbung bleibt offen. Man kann über kommunikative und pragmatische Funktionen der Werbung und des Werbungstextes insbesondere sprechen. Man unterscheidet informative und repräsentative Funktionen sowie regulierende, ästhetische und expressive. Individuell soll man über pragmatische Aufgaben der Werbung sagen – abschätzende und präskriptive Funktionen. Also, man kann behaupten, dass Werbungstext ist mehrfunktionell.

Hauptziel der Werbung ist unmittelbare Wirkung auf Besinnung des Menschen als auf den potentialen Käufer der Waren und Leistungen. Diese Wirkung wird durch Kommunikation, bestimmte

Begriffe und Bilder herkommen, die beim Käufer positive Beziehungen auf Waren und Leistungen formieren sollen. Dabei positive Reaktion auf Werbungsobjekt prägt sich ein und in der Folge transformiert sich in konkrete Wünsche und Tätigkeiten – diese Angebote zu kaufen.

Dieses Ziel kann man bei einigen wichtigen Bedingungen erreichen. Darunter, erstens – bestimmte Kenntnisse davon, was den Käufer interessieren kann, was für ihn wichtig und aktuell ist. Vor allem geht die Rede um das Interesse des Käufers, in diesem Fall – der Frau – qualitative Waren (Damenwaren) zu kaufen. Diese Damenwaren sollen aktuell, praktisch aber gleichzeitig billig sein. Wie wird das im Werbungstext ausgedrückt, zeigen wir im Beispiel: *Shoppern ohne schlechtes Gewissen? Unser Sale macht's möglich: Sichere dir It-Pieces wie Print-Shirts, PomPom Sandalen oder Box Bags zu reduzierten Preisen. Aber beeil dich, die besten Schnäppchen sind schnell vergriffen. Hier tritt Bewertungsfunktion der Waren und ihres Preises auf* [7].

Wir bieten Ihnen noch ein Beispiel: *Bestellen Sie einfach erstklassige Mode zu günstigen Preisen: aktuelle, stark reduzierte Damenmode und Outlet-verdächtig preiswerte Bademode sowie Schuhe und Accessoires zum absoluten Sparpreis* [11]. Hier behauptet man, dass Kleidung *erstklassig* und *günstig* ist und das bewegt den Kunden zum Kaufen.

Man soll sagen, dass Jargonismen und Slang sehr häufig im Werbungstext gebraucht sind. „Toll“, „super“, „cool“, „kuschelig“ und andere Wörter betonen positiven Bedeutungen des Produkts und wenden sich an die jungen Frauen und

Mädels. Z.B.: *Bei Showroom findest Du unfassbar günstige Designermode. Ob eine neue Jeans, ein modisches Shirt oder ein kuscheliger Rollkragenpullover...* [8]. Bei diesem Fall werden Adjektive gebraucht, die die Zahl definieren. Mit der Hilfe des Wortes „unfassbar“ zeigt man, dass Geschäft unversiegbares Angebot hat. Das heißt, dass man hier zu viel Kleidung kaufen kann oder, dass JEDE Frau/JEDES Mädchen eine Möglichkeit hat, schöne Schnäppchen für sich zu kaufen. Dabei sehen wir Einwirkungsfunktion auf Kundenbewusstsein.

Direkte Anrede an Kundin – *Sparen Sie bei ausgesuchter Markenmode bis zu 50%* [9] – zeigt, dass dieses Angebot und diese Rabatt nämlich für diese Frau gilt. Natürlich, das zieht Frauen-Kundinnen an. Hier übt die Werbung kommunikative fatische Funktion aus, Funktion der Kontaktaufnahme mit dem Auditorium, auf das die Werbung gezielt.

Motivation zum Kaufen kann man auch mit der Hilfe des nächsten Werbungstextes zeigen: *Stilvolle und preiswerte Damenmode jetzt bei Lidl online kaufen*. Charakteristisch für solche Werbung sind weitere lexikalische Einzelheiten: «stilvoll», «preiswert». Dabei werden Einkäufe online geboten, da es die bequemste Einkaufsart ist.

Informative Funktion kann man demonstrieren so: *Im Lidl Online-Shop finden Sie nicht nur nützliche Utensilien für Garten und Haushalt, sondern außer der eleganten und zeitlosen Damenmode zu einem munschlagbaren Preis. Sie suchen noch nach einer warmen Winter- oder Übergangsjacke? Kein Problem. In unse-*

*rem Online-Shop können Sie Mäntel und Jacken günstig online kaufen*[10].

Es sei zu betonen, dass solche informative Werbungskomponente behalten bewertungsmäßige und emotive/expressive Bestandteile. Das kann erklärt werden wegen der Notwendigkeit die Kunden in Verwunderung zu versetzen. Überraschen mit der Hilfe der originellen Ausdrücken, Kreativität, Auswahl von ungewohnten Sprachmitteln und des Artes der Werbungsschöpfung.

Wenn die Werbung ihre Funktionen ausübt, beruft sie sich auf allgemeines menschliches Wissen, Weltbild, Sprach- und Kulturbereich. Das hilft Fehler und kommunikative Misserfolg vermeiden. Werbungstext bildet Stereotype, beeinflusst Gedanken, Welt- und Kulturwahrnehmung. Werbung ist die Art der Gegenwartkunst, die modernen Bedürfnisse und menschlichen Bevorzugungen wieder spiegelt und auf die Gedanken der Gesellschaft einwirkt. Die Werbung zeigt Grundwerte der modernen Gesellschaft.

**Список использованных источников:**

1. Безугла Т.А. Прагмадискурсивні характеристики німецькомовної реклами / Т.А. Безугла // Актуальні проблеми сучасної лінгвістики та методи київського інституту іноземних мов дослідження студентів. – Вип. 7, част. 1. – Х.: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2011. – С. 39–47.

2. Зірка В.В. Крилаті слова та вислови у двомовній рекламі: привертання уваги споживача // Учені записки Таврійського національного університету ім. В.І. Вернадського. Серія: Філологія: соціально-комунікації – 2012. – Т. 25 (64) №3 (2). – С. 145–149.

3. Козилова Е. И. Стилистические, лексические и грамматические особенности русской язычной, молодежной, коммерческой рекламы (на материале печатных изданий для женщин) // Молодой ученый. – 2013. – №9. – С. 451–453. – URL <https://moluch.ru/archive/56/7664/> (дата обращения: 23.12.2017)

4. М'яснянкіна Л. Особливості використання образних засобів у мові реклами // Збірник праць кафедри української преси. – Л., 2000. – Вип.3. – С. 207–210.

5. Рябкова Н.И. Языковые особенности современной рекламы / Н.И.Рябкова // Коммуникативные стратегии XXI века. – Санкт-Петербург: Спб. ГУСЭ, 2009. – С.73 – 81.

6. Теремко В.С. Реклама і сучасна культура: аспект взаємодії / В.С. Теремко // Суспільні науки і сучасність. – 2002. – №1. – С.184 – 191.

7. [Электронный ресурс]// Режим доступа: <https://www.zalando.de/outlet-damen/>

8. [Электронный ресурс]// Режим доступа: <https://www.showroom.de/tag/sale>

9. [Электронный ресурс]// Режим доступа: <https://www.peterhahn.de/reduziert>

10. [Электронный ресурс]// Режим доступа: <https://www.lidl.de/de/damenmode/c8900>

11. [Электронный ресурс]// Режим доступа: <https://www.albamoda.de/sale/>



## АССОЦІАТИВНО-ВЕРБАЛЬНА МОДЕЛЬ КОНЦЕПТУ РАДІСТЬ В УКРАЇНСЬКІЙ МОВНІЙ КАРТИНІ СВІТУ

**Хомчак О. Г.**

кандидат філологічних наук, доцент кафедри української мови

**Волкова І.В.**

кандидат філологічних наук, доцент кафедри української мови, Мелітопольський державний педагогічний університет імені Б. Хмельницького

**Ключевые слова:** концепт, языковая картина мира; модель; ассоциативный эксперимент

**Key words:** concept, linguistic picture of the world; model; association experiment

За Ф. де Соссюром, охоплення розмаїття всіх словесних образів, накопичених у всіх індивідів, – є долученням до пізнання того соціального зв'язку, який і утворює мову [Цит за: 1, с. 52]. Лабораторія філологічних досліджень Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького вже впродовж майже десяти років займається моделюванням повсякденної мовної свідомості носіїв української мови. Лінгвісти кафедри української мови (Хомчак О.Г., Бабакова О.В., Митяй З.О., Юрченко О.В.) в певній мірі вирішують завдання, яке сформулював Ф. де Соссюр, впритул підійшовши до опису мовних картин світу.

Мета нашої статті – побудова асоціативної моделі концепту *радість* як об'єкту конструювання української мовної картини світу, а також опис асоціативних, що входять в структуру даного концепту.

На думку більшості дослідників, асоціативний експеримент є одним із

найбільш ефективних методів вивчення концептів як фрагментів національної мовної картини світу. Нами був проведений вільний асоціативний експеримент серед студентів МДПУ імені Богдана Хмельницького, який здійснювався протягом 2016-2017 років. В експерименті взяло участь 300 студентів.

Інформантам було запропоновано дати асоціативну реакцію на словестимул *радість*. Асоціативне поле досліджуваного концепту після завершення обробки отриманих результатів набуло такого вигляду:

**РАДІСТЬ (300):** посмішка 67, щастя 65, сміх 43, настрій, свято 31, друзі 30, сім'я 23, веселощі 19, діти, любов 13, емоції, здоров'я 12, успіх 11, життя 10, дитина 9, зустріч 8, дім, добро, мама 7, легкість, почуття, родина, сонце 6, близькі люди, добре, захоплення, кохана людина, подія, спілкування, спокій, тепло 5, батьки, безтурботність, весело, дитинство, досягнення, задоволення, кохання, морозиво, новини, очі,

позитив, щирість 4, весілля, компанія, кульки, літо, мрія, несподіванка, подарок, рідні 3, бажання, батьки, близькі, весна, вихідний, гармонія, горе, гроші, гумор, дружба, душа, ейфорія, забава, зарплата, канікули, квіти, кінець сесії, кіт, люди, моменти, море, народження, натхнення, оцінки, покупка, приємність, п'ятниця, салют, світло, свобода, сестра, собака, солодоці, сподівання, удача, шоколад 2, активність, бажане, безмежність, благополуччя, благородність, будинок, бурхливо, відпочинок, викид ендорфіну в кров, вагітність, везіння, велика, веселка, вечір, відмінно, відчуття, вічність, ворог, враження, все гаразд, День народження, диплом, дівчина, дівчинка, досконалість, достаток, друг, дружлюбність, емоційно, залік, звістка, здивування, їжа, книги, краса, кружляння, кішечка, лабрадор, лихоліття, людина, медвежа, мир, міміка, музика, Новий рік, насолода, незабутність, неземна, немовля, нескінчена, неспокій, нестримно, не сьогодні, нові речі, обійми, обличчя, одужання, одяг, оточення, печаль, пізнання, підйом, піднесення, підсвідомість, пляж, повага, повернення, погода, події, політ, поступки, похвала, початок, прагнення, пригоди, п'ятірка, радіо, результат, розваги, розум, розуміння, розчулення, руки, сила, снігопад, собаки, солодке, співати, спогади, стан душі, стипендія, стрибки, сукня, сюрприз, танці, телевізор, телефон, турбота, увага, улюбленець, умиротворення, фільм, хвилювання, хороший день, христини, цукерки 1, відмов немає.

За допомогою методу когнітивної інтерпретації представляємо отримані нами мовні одиниці у вигляді набору когнітивних ознак, які розташовані в порядку зменшення їх частоти.

Концепт *радість* співвідноситься із: **позитивними емоціями 168** (посмішка 67, сміх 43, настрій, свято 31, веселощі 19, емоції 1, весело 1, добре 1, гумор 1, ейфорія 1, забава 1, відчуття 1, враження 1); **абстрактними явищем 125** (щастя 65, любов 13, здоров'я 12, успіх 11, життя 10, добро 1, легкість 1, почуття 1, мрія 1, гармонія 1, душа 1, світло 1, свобода 1, удача 1, безмежність 1, вічність 1, мир 1, незабутність 1, підсвідомість 1); **дружбою 53** (друзі 30, зустріч 8, близькі люди 1, спілкування 1, позитив 1, компанія 1, близькі 1, дружба 1, все гаразд 1, дівчина 1, друг 1, дружлюбність 1, звістка 1, оточення 1, поступки 1, пригоди 1); **родиною 57** (сім'я 23, діти 1, дитина 9, дім 1, мама 7, родина 1, спокій 1, тепло 5, батьки 1, рідні 3, сестра 3, будинок 1, досконалість 1, немовля 1, обійми 1, повага 1, порозуміння 1); **канікулами 21** (сонце 6, задоволення 1, морозиво 1, літо 1, подорожі 1, весна 1, канікули 1, моменти 1, море 1, бурхливо 1, відпочинок 1, насолода 1, пляж 1, події, умиротворення 1); **весіллям 13** (кохана людина 1, подія 1, кохання 1, весілля 1, кульки 1, народження 1, благополуччя 1, викид ендорфіну в кров 1, вагітність 1, краса 1, неземна 1, нестримно 1, танці 1); **дитинством 20** (безтурботність 1, веселка 1, дитинство 1, щирість 4, несподівано 1, бажання 1, солодоці 1, сподівання 1, ді-

вчинка 1, здивування 1, співати 1, політ 1, спогади 1, стан душі 1, стрибки 1, христини 1, веселка 1); **частинами тіла 4** (очі 1, міміка 1, обличчя 1, руки 1); **Днем народженням 13** (подарунок 1, квіти 1, приемність 1, бажане 1, велика 1, День народження 1, музика 1, нові речі 1, розваги 1, сукня 1, сюрприз 1, хороший день 1); **навчальним процесом 15** (вихідний 1, кінець сесії 1, оцінки 1, везіння 1, відмінно 1, диплом 1, залік 1, пізнання 1, книги 1, повернення 1, п'ятірка 1, розум 1, стипендія 1, телефон 1, увага 1); **антонімічним рядом 6** (горе 1, ворог 1, лихоліття 1, неспокій 1, печаль 1, розлучення 1); **роботою, працею 17** (гроші 1, зарплата 1, люди 1, натхнення 1, п'ятниця 1, активність 1, вечір 1, достаток 1, людина 1, нескінченна 1, підйом 1, одяг 1, піднесення 1, похвала 1, прагнення 1, результат 1, сила 1); **тваринами 7** (кіт 1, собака 1, лабрадор 1, кішечка 1, благородність 1, медвежа 1, улюбленець 1); **їжею 6** (шоколад 2, їжа 1, солодке 1, цукерка 1, покупка 1); **Новорічними святами 9** (Новий рік 1, салют 1, події 1, початок 1, радіо 1, снігопад 1, погода 1, телевізор 1, кружляння 1).

Отже, концепт *радість* у свідомості сучасних носіїв має велику кількість асоціативних об'єктувань, які представлені 16 когнітивними ознаками,

що організують його асоціативно-вербальну модель. **Ядро** концепту складається із когнітивних ознак: позитивний настрій 168, абстрактні явища 125, родина 57, дружба 53. **Навколоядерна зона**: канікули 21, дитинство 20, з роботою, працею 17. **Ближня периферія**: навчальний процес 15, весілля 13, День народження 13. **Дальня периферія**: Новорічні свята 9, антонімічний ряд 6, їжа 6, тварини 7, частини тіла 4. **Крайня периферія** відсутня.

### Література

1. Алпатов В.М. История лингвистических учений. – М.: Языки славянской культуры, 2001. – 320 с.
2. Бабакова О.В. Асоціативні ознаки концепту лелека в українській лінгвокультурі / О. В. Бабакова // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія «Філологія». – 2016. – № 20. – Т. 1. – С. 8-10.
3. Хомчак О. Г. Концепт Мелітополь в наївній картині світу студентів / О. Г. Хомчак, І. В. Волкова // Филология, социология и культурология. Современные проблемы и перспективы развития / Filologia, sociologia i kulturoznawstwo. Współczesne problemy i perspektywy rozwoju. 30.01.2017 – 31.01.2017. Warszawa. – С. 93-96.
4. Юрченко О.В. Дефініція концепту в сучасних лінгвістичних дослідженнях / О. В. Юрченко // Вісник Запорізького Національного університету. – 2008. – № 2. С. 268-272.

## ФОРМИРОВАНИЕ ГОТОВНОСТИ СПЕЦИАЛИСТА ДЛЯ РАБОТЫ С БОЛЬШИМИ ОБЪЕМАМИ ТЕКСТОВОЙ ИНФОРМАЦИИ

---

**Кравченко Т.В., Огиенко В.П.**

НТУУ «КПИ», г. Киев

---

**Ключевые слова:** язык, информация, перевод, образование.

**Keywords:** language, information, translation, education.

Переводчик в период получения профессионального образования в высшем учебном заведении получает разнообразнейшую информацию, призванную готовить его к выполнению профессиональных задач по специальности. Будущий переводчик стремится учитывать уже в период обучения свои особенности, склонности к определенным видам перевода и условиям перевода, к другим условиям профессиональной деятельности. И хотя переводчик стремится действовать в соответствии со своими желаниями и способностями, что в конечном итоге позволяет достигать оптимальных успехов и рекомендуется многими исследователями и практиками в области психологии труда, однако существуют еще социальные и экономические факторы, которые могут существенно влиять на условия труда. И переводчик для успешной профессиональной деятельности должен учитывать не только свои желания, способности и склонности, но и то, что желает потребитель (заказчик перевода). Поэтому переводчик должен быть готов для работы с разнообразными по форме и содер-

жанию текстами в различных условиях выполнения работы [1]. При этом уже на этапе профессиональной подготовки следует учитывать наиболее типовые ситуации, которые встречаются в профессиональной деятельности переводчиков, с определенными типами текстов и условиями работы.

Одной из таких профессиональных ситуаций в работе переводчика являются ситуации, связанные с выполнением переводов большого объема, особенно в короткие и сжатые сроки. Хотя, казалось бы, перевод длинного текста требует всего лишь распределения текста по времени и выполнения перевода, но не все в реальной ситуации может быть так просто. Большой текст требует особой ответственности от переводчика за его выполнение в требуемый срок. Это особенно важно для переводчиков, работающих как лица свободной профессии, поскольку на работу, выполняемую по определенному плану, могут повлиять непредвиденные факторы (не связанные с переводом данного текста события в жизни переводчика, которые могут внести изменения в первоначальный

план выполнения работы). Поэтому план работы должен включать такую возможность, быть гибким, обязательно должно быть предусмотрено достаточное количество дополнительного времени. Некоторые переводчики, получившие заказ на перевод большого по объему текста, первоначально планируют, если есть такая возможность, окончание работы над заказом значительно раньше обусловленного срока, чтобы в случае возникновения в период выполнения перевода непредвиденных обстоятельств, препятствующих работе, иметь запас времени до окончания указанного заказчиком срока. Однако возможны ситуации, когда определенный условиями договора срок не позволяет распределить работу в нормальных условиях и одновременно иметь достаточный запас времени на случай возникновения непредвиденных обстоятельств, не признающихся оправдательными для невыполнения договора. В таком случае работа может планироваться в более напряженных условиях, при увеличении в среднем количества рабочих часов в день, чтобы возможные непредвиденные обстоятельства не могли помешать выполнению заказа. Не всегда, когда речь идет об установлении оптимальных сроков выполнения заказа с точки зрения заказчика, переводчик может оптимально спланировать выполнение работы из-за неравномерности распределения трудностей в тексте. Такая проблема особенно часто возникает у начинающих переводчиков, поскольку им труднее, не имея

достаточного опыта, оценить сложность текста в целом и его отдельных элементов, а также потому, что из-за отсутствия опыта для них чаще возникают непредвиденные трудности в тексте, опыт преодоления которых они не имеют. Такие трудности могут быть связаны с содержанием текста или его элементов, когда для перевода элементов текста, связанных с незнакомыми или малознакомыми понятиями переводчику может потребоваться значительная работа по поиску и освоению специальной информации, необходимой для понимания исходного текста и создания текста на языке перевода. Другой трудностью может быть форма текста, в частности, многословные предложения, предложения, отягощенные большим количеством придаточных предложений, определений и обстоятельств, а также тексты или элементы текста, составленные лицами, имеющими недостаточную литературную подготовку и поэтому сложными для восприятия, требующими дополнительных усилий для их понимания и преобразования в текст на языке перевода. Такие обстоятельства переводчик также должен учитывать (уметь учитывать) при планировании работы с текстами большого объема. Возможна также работа с текстами большого объема в кратчайшие сроки (срочный перевод), когда переводчику требуется умение в организации своего труда и отдыха, в условиях, которые могут значительно отличаться от привычных, повседневных. Большое значение имеет при этом моральная поддержка и

помощь близких людей переводчика, а, по возможности, и других переводчиков (людей, владеющих иностранным языком), с которыми переводчик может сотрудничать и выполнить часть работы в случае возникновения непредвиденных трудностей.

### Література

1. Кравченко Т.В., Огиенко В.П. Проблемы оптимизации процесса чтения на иностранном языке для специальных целей/ Т.В. Кравченко, В.П. Огиенко// *Literatura, socjologia i kulturoznawstwo. East European Conference (29.11.2016 – 30.11.2016) – Warszawa: 2016. – С. 113-115.*

## HEADLINES ADEQUACY FEATURES IN THE ADVERTISEMENTS OF MASS MEDIA

**Третяк Любов Іванівна,**

старший викладач кафедри англійської філології  
факультету іноземної філології НПУ ім.М.П.Драгоманова

**Мільто Н.Д.,**

студентка факультету іноземної філології  
НПУ імені М.П. Драгоманова

*The article substantiates the necessity to compare features of adequacy the advertisement in mass media. The article determines the usage of headlines and their equivalent adequacy.*

**Keywords:** *advertisement, headline, adequacy, equivalency.*

The popularity of a problem arises when advertisements created in one culture have to be translated for use in another culture. It does not simply denote finding linguistic equivalents in the target language. A social frame of reference has to be recreated in another culture. This leads to the fact that culture, advertisement and adequacy are interrelated and should be taken into consideration in different cultures. Interpreters must know both language and culture. They also need to commit themselves to an ongoing process of learning, so they can be up to date with current events and can act accordingly when working with cultures that may be sensitive to certain words, phrases or delivery methods.

The problem of features of adequacy the advertisement in mass media has been investigated by different scientists. Among them the most famous are D.Rosenthal, V. Komissarov H. Kaftandzhyev, E. Medvedeva, A. Krompton, R. Skylskyy, G. Abramova, A. Goddard, G. Green, W. Arens, C. Bovee and others.

The aim of the article is to identify the role of the headlines in the modern mass-media discourse, to give the characteristics of the peculiarities of English headlines' adequacy into Ukrainian, to consider different ways of the adequacy of the headlines and to identify different approaches to the solving this problem.

Advertising is one thing which has become a necessity for everybody in today's day life [10]. Advertising is a form of communication that typically attempts to persuade potential customers to purchase or to consume more of a particular brand of product or service [12]. It is paid promotion that messaging about the benefits of a product or service to influence a target audience's attitudes and behaviors. Between online, television, radio, and print platforms, people see hundreds, even thousands of advertisements daily.

Modern advertising is an integral feature of everyday life and at the same time a part of the culture because it is actively shaped by the value-normative system of human behavior, and plays a significant

role in the socio-cultural dynamics of modern society. As the English language is an international language, it is a basic effective unit of the cross-cultural communication in our world, so a lot of advertisement now is in English and there is a problem of its adequacy.

Headline is graphically highlighted sign of the text, expressed by verbal and non-verbal resources of language, which is relatively auto semantic and completely original. The headline is the first element in the advertisement which attracts the readers' attention. It is used to illustrate and summarize the advertising message. It is a very important element in the text of an advertisement because the main function is to inform the reader briefly of what the news that follows is about. English headlines are short and catching, they compact the gist of news stories into a few eye-snaring words [8,9]. A skillfully turned out headline tells a story, or enough of it, to arouse or satisfy the reader's curiosity. In most of the English and American newspapers and magazines sensational headlines are quite common.

It's difficult to understand and translate the headline. Obviously, it is not just a matter of vocabulary; even the style of writing is different from any other text. The language of headlines is special and has its own characteristics on the lexical, syntactic, and rhetorical levels for its brevity, attractiveness, and clarity. Therefore, it is not surprising that the headlines have been studied quite extensively not only by journalists but also by linguists [1-4].

Advertising on television offers the chance to reach mass audiences because

watching TV is the nation's most common leisure activity, according to WebSite Marketing Plan. Considered a form of mass media, TV ads work well to attract attention, generate awareness and establish preference for products and services.

Vilen Komissarov defines translation equivalence is a measure of semantic similarity between source text and target texts. The scientist points out three main approaches to the definition of equivalence [5, p. 95].

The first approach to equivalence understands it as identity, full value. In Vilen Komissarov's opinion this approach seems incorrect as definite reorganizations are always in need in translation. *Six ways to WOW! – 6 засобів приголомшення. Floods hit Scotland – Повінь у Шотландії, Johnson sends message – Послання Джонсона. Gifts for her – Подарунки для неї. Live your passion – Живи своєю пристрастю. Bell puts bandits to flight – Сигнал тривоги змусив лодіїв бігти. Unemployed Man Wins £ 1M – безробітний чоловік виграв один мільйон фунтів.*

The idea of the second approach is that scientists try to find some invariant part in the content of the original. The preservation of this invariant part of the original content is considered a necessary and sufficient condition for ensuring translation equivalence in general. Usually the invariant part of the original is understood either as the function and described situation in it. *The most rational decision your heart can make – Найраціональніше рішення, яке ви можете прийняти. Very famous amongst very few – Широко відомий у вузьких кругах. African lore says the Marula washes*



*away bad luck – За африканським повір'ям марула позбавляє від невдач. New Shakespeare play discovered – знайдена нова п'єса Шекспіра. Queen to visit India – Королева збирається відвідати Індію.* [6, p. 125].

The third approach compares a lot of translations of the original and defines what type of equivalence is revealed in every translation. This approach presupposes that equivalence may be realized on different levels in different texts.

*Last night? Never happened! – Важка ніч? Ніхто не дізнається! It's just arrived – Нові надходження. So you're not a Vegas person. Are you sure? – Ви впевнені, що не любите Вегас?*

Interpreting as an activity and interpretation as the result of this activity are inseparable from the concept of culture. Interpreters need to be culturally competent for each of the target audiences they are working with by developing a thorough understanding of cultural background, awareness and sensitivity in order to effectively communicate messages from the source language to the target language audience. They must do more than repeat the source language's words in the target language, they must deliver the meaning of those words in a way that makes sense to the audience.

Developing technical competencies like a good command of the languages, familiarity with terminology and procedures, adequacy or interpretation methods, along with interpersonal competencies like being aware of personal values will be the foundation for a successful cross-cultural communicative situation and will allow translators and interpreters to deal with a variety of scenarios.

## References:

1. Аврасін В.М Соціальні та психолінгвістичні характеристики мови реклами. – М.: Международные отношения, 1996 – 196 с.
2. Алимов В. В. Теория перевода. Перевод в сфере профессиональной коммуникации: учеб. пособие / В. В. Алимов. – М.: МГЛУ, 2005 – 450с.
3. Вострецова В. О. Вплив реклами на покупця / В. О. Вострецова // Актуальні проблеми викладання ділової іноземної мови: матеріали І Міжнародної науково-практичної конференції. – Горлівка: Вид-во ГДППІМ, 2009 – С. 25-28.
4. Казакова Т. А. Translation techniques / Т. А. Казакова. – М.: Просвещение, 2000 – 143 с. Комиссаров В. К. Теория перевода / В. К.
5. Комиссаров В.Н. Теория і практика перекладу – М.: Высш. шк., 2001 – с.
6. Латышев Л. К. Технология перевода / Л. К. Латышев. – М.: НВИ-ТЕЗАУРУС, 2001 – 280с.
7. Baker, M. In other words: A coursebook on translation. – London: Routledge, 1992 – 301p.
8. Bell, R. Translation and translating. – London: Longman Group, 1992-205p.
9. Cook, G. The discourse of advertising, 2nd Edition.- London: Routledge, 2001 – 186p.
10. Harper D. Online etymology dictionary [Electronic resource]: <http://www.etymonline.com/index.php>.
11. Korunets I. V. Theory and Practice of Translation / I. V. Korunets. – Vinnytsia: Nova Knyha Publishers, 2001 – 446 p.
12. Vocabulary – Mass media [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: [http://www.myenglishpages.com/site\\_php\\_files/vocabulary-lesson-mass-media.php#](http://www.myenglishpages.com/site_php_files/vocabulary-lesson-mass-media.php#). UuqEePu2Iwo.
13. Hearst Newspapers [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://smallbusiness.chron.com/advantages-advertising-tv-3385.html>.

**ЗНАЧЕННЯ СЛОВА «СЛІДСТВО» В УКРАЇНСЬКІЙ МОВІ ТА ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ**

**Крашеніннікова Т. В.**, кандидат філологічних наук, доцент  
Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ  
**Подворчан А.З.** старший викладач  
Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ

**Ключові слова:** слідство, терміни, юридична термінологія, словники розслідування, кримінальний процес.

Створення термінології – це важлива й відповідальна справа, адже правильне розуміння наукових понять, їх швидке засвоєння й широке впровадження залежить від того, наскільки правильно, точно термін відображає відповідне поняття, наскільки він вдало оформлений структурно. Під **юридичною термінологією** розуміємо відкриту систему номінативних одиниць, різних за походженням, які спеціалізовані лексично (створені або запозичені), семантично (загальноживані слова, що отримали термінологічне значення) і фразеологічно (новостворені словосполучення номінативного характеру) для вираження відповідних понять. Саме ця підсистема, сягаючи своїм корінням у сиву давнину, займаючи серед інших терміносистем одне з провідних місць, визначає рівень розвитку правової держави, нації, її правосвідомості.

Спеціально правничі терміни – це терміни, які лаконічно і точно позначають поняття юриспруденції. На сьогодні у законодавстві їх відносно небагато. Велика кількість термінів, які спочатку були створені законодавцем і первісно були спеціально прав-

ничими, у подальшому поширилися у побуті, художній літературі, активно застосовується за межами юриспруденції [7, с.28]. До таких слів належить і термін **слідство**.

Вперше варіант цієї лексики зафіксовано у «Руській правді». Вона була специфічною процесуальною формою досудової підготовки **гонення сліду**, тобто «пошук злочинця за його слідами». Слово **слідство** активно вживалося ще в Австро-угорську добу в судових установах і на мовному рівні здебільшого ґрунтувалося на найдавнішій традиції староукраїнської мови.

Правова система України тлумачить **слідство** як «збирання та перевірку доказів у кримінальному процесі, необхідних і достатніх для з'ясування обставин, що входять у предмет доказування. Воно охоплює: досудове слідство – стадія кримінального процесу; судове слідство – частина судового розгляду» [6, с. 251]. Подібно лексема тлумачиться і в російському законодавстві – «в уголовном процессе собиране и проверка доказательств, необходимых и достаточных для выяснения обстоятельств, входящих в предмет

доказывания. Это собирательное понятие, охватывающее: предварительное следствие – самостоятельную стадию уголовного процесса, следующую за возбуждением уголовного дела; судебное следствие – составную часть судебного разбирательства в суде первой инстанции» [8, с. 921].

Словники та довідники української мови пояснюють слово **слідство** майже однаково «розслідування обставин, пов'язаних зі злочиним, яке проводять органи юстиції» [5, с. 556; 4, с. 416; 3, с. 811]. У російській мові воно має декілька значень: **следствие** – 1. то, что следует из чего-нибудь, вывод, результат чего-нибудь; 2. выяснение, расследование обстоятельств, связанных с преступлением [2, с. 513].

В українській мові слово **слідство** (з'ясування обставин, пов'язаних зі злочиним, яке провадять судові органи) має синоніми: **розслідування, розслід, дізнання** [1, с. 601]. Але чи є вони взаємозамінними в правовій системі? У словнику «Юридичні терміни. Тлумачний словник» [7, с. 250] **розслідування** означає «стадія кримінального процесу (неофіційна назва стадії досудового слідства), в ході якої органи дізнання й досудового слідства виконують передбачені кримінально-процесуальним законом дії і приймають рішення для збору й перевірки доказів, швидкого і повного розкриття злочинів, притягнення як обвинувачених осіб, що їх вчинили; вживають заходи для запобігання злочинам, з'ясування й усунення причин та умов, що сприяють вчиненню злочинів, а

також заходів, які забезпечують відшкодування збитків, завданих злочиним» [6, с. 243], а **дізнання** – «діяльність, яка полягає у проведенні оперативно-розшукових заходів з метою виявлення ознак злочину та осіб, що його вчинили» [6, с. 81-82].

Отже, слово **слідство**: існує в мові права з давніх часів; належить до спеціальної правничої термінології; у словниках та довідниках (мовних і правових) тлумачиться подібно; має синоніми, які в праві неможна вважати взаємозамінними.

### Література

1. Зубков М. Практичний словник синонімів української мови. – Харків.: Веста, 2008. – 720 с.
2. Ожегов С. И. Словарь русского языка: Ок. 53 000 слов / Под общ. ред. проф. [Л.И.Скворцова](#).— 24-е изд., испр.— М.: Оникс, Мир и Образование, 2007.— 1200 с.
3. Сучасний тлумачний словник української мови / За ред. д-ра філол. наук, проф. В. В. Дубічинського. – Х., 2006.–1008 с.
4. Тлумачний словник сучасної української мови: [А–Я]: Близько 50000 сл. / Укладач І. М. Забіяка. – К.: Арій, 2007. – 510 с.
5. Тлумачний словник української мови / Уклад. Ковальова Т. В., Коврига Л. П. – Х., 2005. Тлумачний словник української мови / Укл. Ковальова Т.

- В., Коврига Л. П.— Харків: Синтекс, 2002. — 672 с.
6. Чулінда Л. І. Українська правнича термінологія: Навчальний посібник. — К.: Магістр -XXI сторіччя, 2005. — 112с.
  7. Юридичні терміни. Тлумачний словник/ В.Г. Гончаренко, П.П. Андрушко, Т.П. Базова та ін.; за ред. В.Г. Гончаренка. — 2-ге вид., стереотипне.— К.: Либідь, 2004. — 320 с.
  8. Юридический словарь: 8250 терминов / Авт.-сост. А.Н. Азрилян, А.Н. Азрилияна; Институт новой экономики. — М.: Институт новой экономики, 2007. — 1152 с.